

ქართული
ენის
საზოგადოებრივი
საზღვარი

I	ყრმა იესო, სურათი.	658
II	ცილი ფისოს! საშობაო ლექსი შიშ მღვიმეჯისა	659
III	მაწანწალა ბიჭი, ამბავი ეგბენი ურუშაძისა.	662
IV	ექვს-ნახევარი ინდოური (საშობაო მოთხრობა) თარგმანი კუდრაჭისი.	668
V	პატარა ქალი. ლექსი გელასი	676
VI	მკედელი და მისი შვილი-შვილი, ნორვეგიული ლეგენდა (დასასრული შემდეგ) თარგმანი ელ. ხა-ბურზანასი	677
VII	ღაიბადა! გ. ჯონძისა.	684
VIII	წვრილმანი: გამოცანები, ანდაზა, გასართობები და სხვა	685
<hr/>		
IX	ზამთარი, ლექსი ვ. რუსაძისა	686
X	თავის გაჩენილს ღმერთი არ დაჰკარგავს, საშობაო მოთხრობა ეკ. გაბაშვილისა.	687
XI	ღალუბული მეზღვაური, ცქვიტისა	634
XII	ზამთრის პირი, ლექსი ვ. გორგაძისა	701
XIII	დაკარგული ბავშვი ფრანსუა კოპესი თარგმანი ეკ. მესხისა	702
XIV	სასწაულები სახარას უდაბნოში—იტასი	714
XV	სარჩევი 1913 წლისა	716
XVI	განცხადებები.	

ჯეჯილის 1913 წლის ხელის მომწერლები
 ვისაც ჟურნალის ფასი გადახდილი აქვთ
 საჩუქრათ მიიღებენ
 დასურათებულ წიგნს.

„ჩვენნი მებოზრებნი“

ჯეჯილის რედაქციაში ისუიდება ახლათ დაბეჭდილი:

მცენარეები და ცხოველები

(ცხელი ქვეყნებისა. (დასურათებული)

ნება დართული კავკ. ოლქის მზრუნველისაგან
 სკოლებში სახმარებლათ.

ფასი 35 კაპ.

საქმეწილი ნახატებიანი
ქუჩისაღი.

იზარდე, მწვანე ჯეჯილო,
დაპურდი, გახდი ყანაო.
ი. დ.

დეკემბერი, 1913 წ.

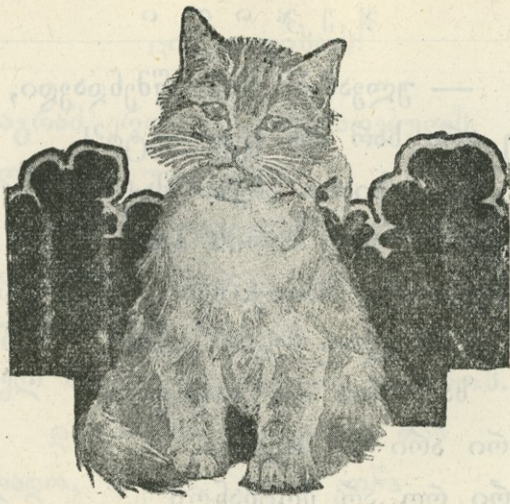
◆ წელიწადი მეოცდაოთხე ◆

თ ბ ი ლ ი ს ი
ელექტრომბეჭდავი „ზრომა“, მუხრანის ქ. № 12.
1913

147

31

ცილი ფისოს!

საშობაო.

(ნინო მათურჯელს)

იცავ, ციცავ, გვითხარ
სწორეთ,
შენ შეჭამე საჭაიუველი?
პართალი სთქვი, არ და
ფიცო

თუ გეზვს გულით საუგარელი!

— არა, არა, კიდევ არა,
ჭო, დედა არ მომიკვდება,
ვფიცავ ჩემი და-ძმების მხეს
და მამაც არ წამიწუდება!

შეიძლება სხვები იუვნენ,
უცხო ფისო, უცხო კნუტი!

— ულვაშებს რად იწმენდავდი,
 თუ არა ხარ შენ ცუდლუტი?!

— ხასიათი ასეთი მაქვს,
 მიუგარს მუდამ ჰირის ბანა;
 სისუფთავებს, სიფაქისებს
 არ მაძინევდით მუდამ განა?!

ზამთარია თუ ზაფხული,
 დარი არი თუ ავდარი,
 ჰირი რო არ მოიბანოს
 არ დადგება ჩვენი გვარი!

— ციცავე, აბა რასა სტყუი,
 აბა რად ხარ ჭორიანი;
 მაშ რად გქონდა შენ ტუჩები
 ისე, თითქოს ქონიანი?

— რაღა გუშინ შემამხნიეთ,
 ასე მქონდა მუდამ წინად;
 ენით ტუჩებს ვილოკავდი
 ულვაშების დასაბზინათ.

— სიტყვას ბანზე ნუ აავდებ,
 ეგვლა გიცნობთ რაც ხარ ციცავე,
 ასში ერთხელ გამოტუდები,
 ამ მობა დღეს ნულა ჭფიცავე!

— დაიჯერეთ, არაფრისთვის
 არ დამიდგავს ენა-კბილი,
 არ მომიკვდეს ერთად ერთი
 შერჩენილი ჰირმშო. შვილი!..

ციცო სახლის ჰატრონთა წინ
 გულ-მოკლული თავს ავდებდა,

მაგრამ ერთხელ ებად აღებულს
აღარავინ უჯერებდა.

თურქე ტყვილად აბრალეებდენ
აუკაცობას საწეალ ფისოს,
ქურდობა კი ჩაედინა
წელ მოკლე და ჯღუნა ღვთისოს.

დამქამებათ ჭეოლოდა თან
ლაბო, შაქრო, კაკო, კონა
და სატების მოევარული
მოკუნტული სფირიდონა.

კაეტანათ ბოსლად სუფრბ,
გაემართნათ არიფანა
და თუ ფისოს აწამებდენ
არვინ სწუხდა იმათგანა!..

შიო მღვიმელი

მაწანწალა ბიჭი.

ხალი წლის წინა დამით, ანუ როგორც გურიაში ეძახიან ცხემლის ჭრბ დღეს, მთელი სოფელი დიდ მზადებაში იყო; ამ დღეს ეველა მხიარულათ გამოიურება, ეველანი რაღაც დიდ სიამოვნებას გრძნობენ დღესასწაულის მოლოდინში. ამ დღეს მდიდარი თუ დაბარი, დიდი თუ პატარა სიხარულით ელოდებიან ძველ მომახერებელ წლის კასტუმრებას და ახალ წლის შესვედრას. უხარიათ ეს დღესასწაული იმათაც, ვინც ნაშრომნი, მოქანცულნი, ყოველის ფრით შევიწროებულნი, გაღატაკებულნი არიან...

ამ საერთო სადღესასწაულო სამზადისს არც არჩილ მოდებამის ქვრივობები ჩამორჩენიან. ამათ ცოტა ხნობით მაინც გადაავიწყდათ არჩილის დაკარგვა ერთი წლის წინეთ, რომელმაც ჩრდილოეთის ცივ ქვეყანაში განუტევა სული.

როგორც ეველანი, ესენიც ემზადებოდნენ „კვლან-

დას“ შესახვედრათ. ნატოს ოთხი ობოლი ჰყავდა, ამათში ერთი სუთი წლის ქალი და დანარჩენი სამნი—ვაჟები. ნატომ რამოდენიმე თავისი ნახარდ-ნაცოდვილი ქათმები დაჰკვლა და საჭანურები დააცხო. უფროსმა ვაჟმა, ცაბეტი წლის ილიკომ ცხემლა დასჭრა დილისთვის ბუხარში ცეცხლის დასანთებათ, მერე გოჭი დაჰკვლა და შეუდგა მის გასუფთავებას.

დედა ჰურებს ამხადებდა. აქეთ-იქიდან ჰაწია ქალი და შვიდი წლის ბიჭიკო შემოსხდომოდენ. ესენი უჩვენებდენ დედას ძველ დაცვეთილ ჩუსტებს, რომლიდანაც ეველა თითები უჩანდათ. ბიჭიკო, რომელსაც ხალათის კალთა სულ ჩამოსეული ჰქონდა და სასელოების რაღაც ჭინჭებით შეკრული, უსავეედურებდა დედას.

— რა გიყოთ, შვილო? რითი უნდა გიყიდოთ, რითი? მე, სამიწემ, სად უნდა გიშოვოთ ფული? ორიოდ წვრილ ფეხი გავეიდე და საახალწლოთ იმითი ვემხადები! რა უნდა გიყოთ, გენაცვალე, მამა თქვენი რომ ცოცხალი ეოფილიყო ჩაგაცმევდათ და დაგსურავდათ კიდევ. მაგრამ დემერთმა ასე ინება...

ის იყო სატირლათ მოემხადა, მაგრამ გაასხენდა ობლები, ახალწელიწადი და თავი შეიმავრა...

ბავშვებიც ერთხანს დაბალი ხმით ტიროდენ, მაგრამ ბოლოს ისინიც გამხიარულდენ და მოჰყევენ წელქობას.

— წადით, შვილო, მენცა და ბიჭიკოც დუქანში, შროხის ხორცი იყიდეთ და ეველაფერი მხად იქნე-

ბა, — უთხრა დედამ ილიკოს და ჩერებიდან ამოიღო რამოდენიმე შაურბი და გადასცა.

* * *

სადამო არის. საშინელი ქარ-ბუქია — თანაც ჭეი-
ნავს. ფიფქი თოვლს ქარი ჭეკრში ათამაშებს. ილიკო
და ბიჭიკო ჩქარის ნაბიჯით გარბიან მახლობელ
სოფლის დუქანში. სუსსი ქარი თოვლს ეძაწვილებს
შიგ ცხვირ-აზირში აერის. უცებ მძებს მოესმათ კვნე-
სა, მკნერდენ, მიიხედ-მოიხედეს. ილიკომ დაინახა
ერთი ჰატარა ბიჭი, რომელიც ღობეს გაჭკროდა,
უძრავათ იდგა და ცხარე ცრემლით ტიროდა. ბიჭი
მთლათ შეთოვლილი იყო, ტანზე შექოსცვეოდა ევე-
ლბაფერი, ფეხ შიშველი. ტიტველი ბარძაყები ასწი-
თლებოდა. საშინელი სანახაობას წარმოადგენდა. მძე-
ბი განცვიფრებული შეჭყურებდენ ამ ამაკბაგებულ
ბავშვს.

— რა გინდა აქ რომ ხარ? არა გცივა? წამოდი
ჩვენსა; გაკათობთ, გაჭმეოთ, — ეხვეწებოდა ილიკო.

ბავშვიც გაჭევა ილიკოს.

მძებმა დუქანში იყიდეს ხორცი და წამოვიდენ
სახლში თავისი ჰატარა სტუმრით.

— შენ რა გქვიან, მძობილო, შეეკითხა ილიკო.

— ილიკო მქვიან, — მიუგო ჰატარა ბიჭმა.

— მეც სომ ილიკო მქვიან, ჩემი სეხნია ეო-
ფილხარ!

ილიკოს ძალიან შეებრაღა თავისი ასალი ნა-
შოვნის ამხანაგი, მეტადრე იმიტომ, რომ მასაც ილი-
კო ერქვა.

— დედა, დასე, ჰატარა სტუძარი ძოგიუვანე, ფეს-
შიძეული თოვლში იყო გახერებული, ჩემი ტოლია,
ამასაც ილიკო ჰქვიან, ძიამასა დედას სახლში მისვლი-
სთანავე ილიკომ.

— მოვიდეს, შვილო, მოვიდეს. ალბათ უპატრო-
ნო იქნება, თორემ ამ ბედნიერ დღეში კარში რა უნ-
და! წამოიძასა დედამ.

ამაგმაგებული ბიჭი შევიდა თუ არა სახლში, მა-
შინვე ცეცხლს ძიამურა.

— ვისი შვილი ხარ, ჰატარა? შევეითსა ნატო.

— დედა მომიკვდა! ძამა გიჟი ძეავეს, სოფელ-
სოფელ დადის... სახლ-კარი არა ძაქვს, მეც კარ და
კარ დაუდივარ.

ილიკომ ძონასა სადღაც გადაურილი წულები, რა-
ღაც ჩასაცმელი, თავსე მოსაგდები ებაღასნი და ამი-
თი ძორთო უკვე ცეცხლთან გამთბარი ბიჭი. ძერე
ძიუტანა საჭმელი და ისიც მოჰყვა ხარბათ ჭამას.

ილიკო მოუბრუნდა დედას და ჰკითხა:

— ძამა რომ იტეოდა სოლძე ქვეუნასე ბევრი
ღარიბები არიანო, უსახლკარონი, ამისთანებსე ამ-
ბობდა?

— ჰო, შვილო, ღარიბები ბევრნი არიან, მა-
ლიან ბევრნი.

ნატომ დაუწეო ჰატარას გამოკითხვა თუ რომე-
ლი სოფლიდან არის, რამდენი ხანია ასე უპატრო-
ნოთ, ახსოვს თუ არა დედა? ძაგრამ ბიჭი ეველა
კითხვასე არეულათ აძლევა ძასუსს, დაფანტულივით
იყო და თვალებს აქეთ-იქით აცეცებდა, თითქოს რა-
ძეს ეძებდა.

— ალბათ ბევრმა ტანტალმა გამოასულელა! წამოიძახა ილიკომ.

— ჰო, შვილო, რა სერი დაეუბნებოდა სოფელში. წანწალით, დაეთანხმა დედა.

ვასშიძის ეკლასი სუფრას შემოუსხდენ, ბავშვებმაც თავიანთი სტუმარი გვერდზე მოისვენს. მაწანწალა ბიჭი, თმა გაბურძენული, თვალებს აცეცებდა და ზირ გაუხერებლივ სჭამდა.

ბავშვები ვასშიძის შემდეგ მოჰქევენ თამაშობას და მხიარულობას, უნდოდან სტუმარიც აეოლიებინათ, მაგრამ ის ამათ ეურზღლებას არ აქცევდა, ბუხარს მიჯდომოდა და თავ ჩაღუნული ტირიდა.

ქაწვილები შეწუსდენ, ილიკოს ცრემლებიც კი მოადგა თვალბეჭე.

ნატო ეუბნებოდა საცოდავობას, მაგრამ ამაროდ... ის განაგრძობდა ტირილს...

* * *

ასალწელიწად დილას ცა მოწმენდილი იყო. მზემ თავისი სხივები ხანტათ მოჰფინა წინა ღამით მოსულ თოვლს, დრო გამოძვებით მოისმოდა თოვლების სროლა, ამითი აღინიშნებოდა რომ დგება ახალი წელიწადი.

ეკლასზე ადრე ადგა ილიკო, მან ბუხარში ხმელი ცხემლის შემა შეუარა, რომელსაც წამსვე კვარით მოეკიდა. გაჩაღდა მხიარული ცეცხლი. ნატო საუბრის მსადებანს შეუდგა. მაწანწალა ბიჭი ადგა თუ არა, მაშინვე მოუჯდა ბუხარს და მოჰქევა ტირილს. შერე ერთბაშათ წამოვარდა და კარებისაკენ გაემართა.

— სად მიდისარ? მოდი ე სუფრას მოუჯექი, ვინაუხმოთ, უთხრა ნატომ.

— მე აქ რა შინდა, წამოიძახა მან ბურტყუნით, — იქ უნდა წავიდე, წაიღამაც თოფის ხმა მოისმის. ბავშვმა გაიშვირა თითი, აღმოსავლეთისკენ.

და ერთ წამს მოჰკურცხლა. ემაწვილები გამოუდგენ, ესევეობდენ დაბრუნებულყო, მაგრამ მანწალა გარბოდა რაც ძალი და ღონე ჰქონდა.

* *

ოჯახში ეველანი შეწუხდენ, მეტადრე ილიკო, მას ეგონა, რომ კარგა არ გაუმასპინძლდა და ჩაიგდო თუ არა დრო, გავიდა მახლობელ სოფელში მისი ამბის შესატყობათ. ეველამ უთხრეს, რომ მანწალას ერთ ადგილას ვერავენ გააჩერებდა, უბედურს ბრუნდე ხელიც ჰქონდა, რასაც ჩაიგდებდა მოიხარავდა, გუშინ მან ვიღაცას მოჰპარა ლეკვი, და დაიჭირეს ქურდობაში, უნდა ჩაესვათ ციხეში, მაგრამ მოესწრო ვიღაც სკოლის მასწავლებელი, რომელმაც იკისრა ქალაქში მისი წაყვანა, რომ იქ ემაწვილების თავშესაფარში გასაწურთვენელათ მიებარებინა.

ევენი ურუშაძისა.

ექვს-ნახევარი ინდოური

(საშობაო მოთხრობა)

ს ამბავი მოხდა წარსულ შობას. მამა სამსლვარ გარეთ იყო წასული და საქმეების გამო დღესასწაულებზე ვეღარ ჩამოვიდოდა, ისე რომ ჩვენ შობა, ახალწელიწადი უძიასოთ უნდა გაგვეტარებინა. ეველასე უფროსი შვილი მე ვიყავი, მერე სოსო, სოსოს მოძღვენო სონა, მერე ნიკო და კიდევ ნაბოლრა საში

წლის პალიკო. ჩვენი ოჯახის წევრათ და განუერელ მეგობრათ მიგვანხდა მეზობლის შვილი სანდრო. სანდროსთან ესოპი ძაბთულით სარი გვექონდა გაეგანილი. ამას ტელეფონს ვეძახდით და წამ და უწუბ ტელეფონს რაწკუნნი გაჭქონდა.

დღესასწაულების წინ შევატეეთ, რომ დედას ფულები შემოეღო და შობის წინა დღეებში მე კრება დავნიძნე, რომელზედაც უნდა გადაგვეწვიტა, როგორ მივეშველოთ სარჯში დედას. რასაკვირველია მაშინვე

ტელეფონით სანდროც მოვიწვიეთ. როგორც კი სანდრო მოვიდა მე ვეკლას გამოვუცხადე რაშია ციო საქმე და წინადადება მივეცი ჩვენებს, რომ უარი ეთქვათ საშობაო საჩუქრებს, რომლებსაც დედა დღესასწაულებში გვიყიდდა სოლმე. სანდრომ მაშინვე მხარი დაძირა, დანარჩენები კი დაუიქრდნენ.

პირველათ სონამ გამოაცხადა საჩუქარზე უარი და თან ახალი წინადადებაც შემოიტანა, რომ ვეკლას ჩვენ ეულებში მოგროვილი ფულები დედასთვის გადაგვეცა.

სოსოს ეს, როგორღაც არ იაძა.

— საშობაო საჩუქარზე მეც უარს ვამბობ, მაგრამ ჩემ ეულებიდან კი ფულს ვერა; გსით ვერ ამოვიღებ; რის ვაი ვაკლასით ეს რამდენიმე თვეა ფულს ვაგროვებ თოფის საყიდლათ.

ჩვენ ვარჩიეთ ეს საკითხი ხმის უმეტესობით გადაგვეწვიტა და სონას გარდა—ვეკლამ უარ. ვსთქვით ეულებების გასწახსე. ჩვენი გადაწვეტილება საჩუქრების უარყოფაზე ქაღალდზე დავწერეთ, ეკლამ ხელი მოვაწერეთ, სამი წლის პალიკომაც კი, და დედას მივართვით. დედამ წაიკითხა, ხელი მომხვია და ადელეგებული ძითხრა:

— ეს უსათუოდ შენი მოგონილია.

მე შემტყვა და ეკლაფერი უამბე, ისიც არ დამიძალავს, რომ სონა ჩემზე კეთილი გამოდგა.

— ბედნიერია ის დედა, რომელსაც შეუძლია იამაყოს თავის შვილებით, სთქვა დედამ და ცრემლები მოერია—განა მე კი ავიღებდი თქვენ მოგროვილ.

ფულს, ძალიანაც რომ შემსვეწნოდით? დაუძატა დედამ.

— დედა, ინდოური სომ გვექნება საშობაოთ?

— ინდოური გვექნება, ძაცის დარდი ჩუ გაქვს, მიპასუხსა დედამ ისეთი კილოთი, რომ ეჭვი აღარ შეგვეპარა.

მე ძალიან გამესარდა, რადგან უსახუქროთ კიდევ როგორმე გავძლებდით, მაგრამ უინდოუროთ შობა კი სულ ვერ წარმომედგინა. როდესაც, დედა ინდოურის საყიდლათ წავიდა ეველანი თან წავუყვით, რომ ამორჩევაში მიგვეყო მონაწილეობა. დიდი, თუთრი, სუქანი ინდოური ამოვარჩიეთ და დიდი ამბით შინ წამოვიღეთ. მედუქნე ბიჭს გვატანდა ინდოურის წამოსაღებათ, მაგრამ ჩვენ ცივი უარი უთხარით და სახლამდისინ რიგ რიგობით მოგვეყონდა.

—

ღმერთო, რა საშინელი ამბავი მოგვივიდა შობის ორი დღის წინეთ. ეველანი სასადილო ოთახში ვივაჯით და მე ის იყო სანდროსთან წერილის დაწერას ვაპირებდი, რომ ოთახში ტირილ-ღრიალით ჩვენი გოგო სალომე შემოვარდა:

— ქაღბატონო, ქაღბატონო, ინდოური.. ვეღარ დაბთავა, დაეცა სკამზე და რის ვაი-ვაკლასით ტირილ-სლოკინით გაგვაგებინა რაში იყო საქმე:— ინდოური მოეპარათ! მე ჩემს უურებს არ ვუჯერებდი. ოთახში ისეთი საზარელი ამბავი ატედა, რომ ძალიან ჰატრონს ვერ იცნობდა. სალომე მოთქმით ტიროდა, სონა მხარზე სელს უსვამდა და ამბუილებდა, ჰალი-

კოსაც ღრიალი გაჰქონდა, თითქო ესმოდა რაშიაც იყო საქმე.

დედა ძალიან კარგა მოექცა სალოძეს, არ გაუჯავრდა: არა უძავს რა, უთხრა—უფრო ჭკუას ისწავლიო. მაგრამ როდესაც სალოძე ოთახიდან გავიდა, დედამ ისეთი თვალებით გადმოგვხედა, რომ ცხადათა სჩანდა მეორე ინდოურს ვეღარ გვიყიდა.

— რა უძავს, ვთქვი მე ოსვრით, — სამაგიეროთ: ნახუქ-ქადები გვექნება.

ვეელანი ჩუმად შემოგვცქეროდენ.

— არა უძავს რა, ქადები სომ გვექნება, გაიძეორა სოსომ ცოტა არ იფოს აკანკალებული ხმით.

ნიკომ კი ვეღარ მოითმინა და ღრიალი ძორთო:

— ინდოური, — ინდოური არ გვექნება... ვაიმე!

— სამაგიეროთ ქადები გვექნება, ანუგეშებდა სონა, — და იცი კიდევ რა? ჰუდინგი, ვეებერთელა დიდი ჰუდინგი რომი გადასსმული, მერე რომს ცეცხლს წაუკიდებთ.

ნიკოს კი ისევ ღრიალი გაჰქონდა:

— ინდოური შინდა... დედა, სომ იეიდი კიდევ ინდოურს? აბა უინდოურო შობა ვის გაუგია.

დედამ თავი გაიქნია და დაღონებულმა სთქვა:

— არა, კენაცვალე, მეორეთ ვეღარ ვიყიდი, ფული აღარა მაქვს.

— სულ ჰატარასაც კი ვერ იეიდი? სლოკინით ვკითხებოდა ნიკო.

— სამაგელო! დაუვირეთ მე და სოსომ — გაჩუმდი!

— თქვენ თათონ სამაგლებო!

— კარგით, ნუ ჩხუბობთ, გვითხრა დედამ, ჩემი ბიჭიკო ესლავე გახუძდება. არა, ნიკოჯან?

— ჰო... წაილულულა შერცხვენილმა ნიკომ.

— აკი ვსთქვი, ნიკო კარგი ბიჭია მეთქი, — სთქვა დედამ და ნიკოს ამახე სახე გაუბრწყინდა.

თუძცა ჩვენ ძალიან უცდილობდით დედასთვის არ გვეჩვენებინა ჩვენი შეწუხება, მაგრამ ნამდვილათ კი ძალიან გულნაკლულათ ვიყავით. უსახუქროთ და უინდოუროთ აბა რა შობა უნდა ეოფილიყო. უცბათ მე რაღაც ახრმა გამიეღვა თავში და კინაღამ სინჯა რულისაგან ციბრუტივით არ დავტრიალდი. ჩემ ეულაბში ძოგროვიდი სუთი მანეთით ხომ თამამად შექმდლო ერთი კარგი ინდოური მეუიღნა! რასაკვირვებელია უნდა გამოვსალმებოდი მაღაზიაში გამოფენილ მძვენირ წიკნების თაროს, რომლისთვისაც გადადებული მქონდა ეს ფული.

მეგონა რომ მეორე დილას მხელი იქნებოდა გავპარულიყავი ინდოურის საყიდლათ, მაგრამ ადვილი გამოდგა. დედა სამხარეულაში იყო, სოსო ადრინათ სადღაც წასულიყო, სონა ჰიანინოზე და დვრემილი სახით გარჯიშობდა, ნიკოს კი თავის ეულაბიდან გროშები გამოეყარა და ერთი ამბითა სთვლიდა. მე შეუძინველათ გამოვედი სასლიდან და დუქნებისკენ გავეძურე. როდესაც იმ მაღაზიას მიუახლოვდი, სადღაც ლამაზი თარო იყო გამოდგმული თვალები მაგრა დავხუჭე და ისე გაუარე, მაგრამ დიდი ინდოურით ხელში დუქნიდან რომ ვბრუნდებოდი, ქვეყანაზე ვეველა თაროები დამავიწვდა.

ის იყო სახლს მიუახლოვდი კიდეც, რომ კუთ-
სეში სოსოს შევეფეთე. სოსოს ხელში რაღაცა ეჭირა
კამოხვეული და ჩემ დანახვაზე ძალზე გაწითლდა. მე
სულ ვცდილობდი, რომ მას არ დაენახა მეც რა მეჭირა
ხელში და სახლამდის სულ გვერდ-გვერდ მივდიოდი.
აი სახლამდის მივედით კიდეც. მე გულის ფანცქა-
ლით ველოდი კარების გაღებას. ამ დროს ქუჩის
მოსახვევში სონა გამოჩნდა, იმასაც ხელში რაღაცა
ეჭირა გამოხვეული, ჩვენი დანახვა თითქოს არ
იამა და ალაუაუის კარებთან (ჭიშკართან) შეჩერდა, ვი-
თოდღა რაღაც საქმისთვის, ეტეობოდა კი რომ ჩვენ
შესვლას სახლში ელოდა. ამ დროს კარებიც გაგვი-
ღეს, მე ვცდილობდი როგორმე სოსოს შემდეგ შევ-
სულიყავი დერეფანში, მაგრამ სოსომ არა ჩვეულფ-
ბრივი წრდილობიანობა გამოიჩინა და გზა დაძითმო.
ძალა უნებურათ ჰირველი მე შევედი და კიბეზე ავი-
რბინე. კიბიდან ერთი გადმოვიხედე და დავინახე, რომ
სოსო და სონა კარებთან იდგენ და ერთმანეთს
გზას უთმობდენ. მე უცბათ რაღამაც გამიელვა თავში,
კიბეზე შევჩერდი და სულ განახული—ველოდი რა
იქნებოდა. ამ დროს, სოსო და სონა რომ ერთმანე-
თის ჰატიყობაში იყვენ, კარებში სანდრო შემოვიდა,
იღლიაში ვეებერთელა ინდოურის ფეხები უჩნდა.

— ეს ვაჟ-ბატონი დედამ გამოგიგზავნათ სამო-
ბაოთ, სთქვა სანდრომ.

მე მუსლები შომეკვეთა და კიბეზე დავეშვი. სო-
ნამ დერეფნის ფანჯრიდან ქუჩაში გაიხედა და რაღა-
ცა მიბნედილი სუსტი სმით წამოიძახა:

— ვაიძე, დუქნიდანაც ძკონი მოაქეთ!

— აქ მოძისწავლეს, ბატონ კარელისაგან. ძეგვეთილია, შემოსვლისთანავე თქვა დუქნის ბიჭმა და ვეებერთელა ქაღალდში გახვეული ინდოური იატაკზე დასდო.

მე უნებლიეთ შეკვივლე. თურმე ძამძასაც უფიქრისა ჩვენზე. ვეელანი ისე განვცვიფრდით, რომ სანდრო გაკვირვებით ხან ერთს, ხან მეორეს შემოგვცქეროდა. ამ დროს სამხარეულოდან გამოვიდა დედა, უკან სტუნვით ნიკო მოსდევდა, ლოყები ასწითლებოდა, სისარულისაგან თვალები უბრწუნავდა, ხელში რაღაცა ეჭირა და აქეთ იქით იქნევდა.

— აბა ესლა ვინ არის საძაგელი, ვვიროდა ნიკო—ძარტალია ძარტო ნახევარი ინდოური ვიეიდე, ძაგრამ ფული აღარ მეყო და მედუქნეძაც შითხრა, ნახევარი ინდოური ვეელანს კეეოფათო. მე თუნდ სულაც არა ვჭამ!

ნიკომ გახსნა ქაღალდი და ამოიღო იქიდან ნახევარი ინდოური.

— ჩემო კარგო, ბიჭიკო, უთხრა დედამ და შვილი გულში ჩაიკრა.

— რაც კი ფულები მქონდა, დედილო, ვეელა ამ ინდოურში მივეცი—ვევიროდა აღტაცებით ნიკო და თავმომწონეთ ჩვენ გადმოგვხედა. სოსომ, სონამ და მე ერთმანეთს შევხედეთ და ვეელამ ერთათ ნაყიდი ინდოურები გადმოვაღებეთ. მე თავი ვეღარ შევიკავე, ჩამოვჯექე კიბეზე და გიჟვით სიცილი დავიწუქე. ერთი წუთი დედა გაკვირვებით გვიურებდა ჩვენ, მე რე სიცილით გაექანა საკუჭნაოსკენ და იქიდან ვეებერთელა მშვენიერი შემწვარი ინდოური გამოარბინა.

— ეს მე დილა ადრინათ ვიუიდე, სთქვა დედამ, მერე მომიჯდა გვერდით და იმანაც ჩემთან ერთათ უბოლოვოთ სიცილს მოჭკევა.

არა მკონია, რომ ვისმეს როდისმე აძენი ეცონოს.

— ვაიძე ჩემო წიგნების თარო! ვაძობდი მე სიცილოტირილით.

— აფსუს ჩემი თოფი! ევიროდა სოსო.

— ვაიძე, ჩემი მოლაპარაკე თოჯა. მოსთქვამდა სონა.

— ჩემი გროშები! ბურტუენებდა ნიკო.

მას აქეთ ჩვენ ოჯახში ვერ გაუვისსენებდით „ინდოურს“, რომ ეველას სიცილი არ წასკდომოდა.

(თარგმანი)

კულრაჭა.

პატარა ქალი

აწაწინა ქალი ვარ,
ცელქი, მოუსვენარი,
მხიარულათ დაფსტივარ,
მარად სასუ მცინარი.

კეკლუცი ვარ და მიტომ,
მიუვარს ჭრელი კაბები,
მიუვარს ცელქი ზეზელა

იები და ვარდები.

როცა კარგად მოძრთავენ,
ჩიტსაც დავედარები,
დედა გულში ჩამიკრავს,
შე მას ვენაცვალები!

გელა.

მჭედელი და მისი შვილი-შვილი

ნორვეგიული ლეგენდა.

წინ, მას აქეთ კარგა ხანია, ცხოვრობდა ერთი მოხუცებული მჭედელი სასელათ ანდრია. დიდ ცეცხლთან მუშაობისგან და ჭვარტლისაგან პირისასე სულ გაშავებოდა, ხელები დაკოჩიქებოდა და მძიმე ჩაქუჩის სძარეებით ისე უკანკალებდენ, რომ პირთან მიტანილი საჭმელი ხელიდან უცვინდებოდა ან დაეღვრებოდა.

ანდრიას ჰყავდა პატარა შვილი-შვილი სასელათ ელიზო. ძალიან ლამაზი გოგონა იყო ელიზო, დიდრონი და ჭკვიანიური თვალები ამშვენებდენ მის სახეს. დედ-ძაძა დიდი ხანია მოჭედობდა და ცხოვრობდა თავის ბაბუასთან. ბაბუას ძალიან უყვარდა თავისი პატარა შვილი-შვილი და მის ზრუნვაში იყო.

მჭედელის ცხოვრება ძალიან მძიმე იყო; დიდიდან ხალამოდის მუშაობდა ბნელ და ჭვარტლიან სამჭედლოში, სადაც მზის შუქიცუკი არ ეკარებოდა. ანდრიას

არც ესმოდა არც ფრინველების ჭიკჭიკი, არც საქონლის ღმუილი და არც ადამიანის ხმა, მას უნდოდა, რომ ელიზო ყოველთვის მამღარი და მხიარული ყოფილიყო, მაგრამ ისე ცოტა ფულს მოულობდა, რომ ნახშირის საუიდელათაც არა ჰყოფნიდა. ამიტომ ანდრია იმულებული იყო შეუსვენებლივ ეძუებინა.

ერთ დღეს ქრისტეშობისთვის დილას ანდრიაშენიშნა, რომ ელიზოს ძალიან სციოდა და შიოდა. მან ამოიღო ჯიბიდან უკანასკნელი გროში, მისცა ელიზოს და უთხრა: დაიჭი, გოგონავ, იეიდე მსაქრის ზური, დუქანში კიდევ გათბები, იქ უფრო თბილა. ბავშვმა გაძარტვა ფული, თავისი ჭკვიანური თვალებით დააცქერდა ბაბუას და გავიდა გარეთ.

— ნეტაი, რათ არის ბაბუა ასე მოწყენილი, ფიქრობდა ბავშვი.

გავიდა თუ არა ელიზო, ანდრია დაფიქრდა, სასე უფრო მოეღუმა. არასოდეს არ ყოფილა ასეთ გასაჭირში, არასოდეს ასე არ უგრძენია სიღარიბე. ის გროში, რომელიც ელიზოს მისცა და ეს ნახევარი ტომარა ნახშირი შეადგენდა მის სარჩოსაბადებელს. რა უნდა ჰქნას, რითი იცხოვროს, როგორ უნდა იმუშაოს, ნახშირი რომ გამოელევა.

მაგრამ სად ეცალა დასასვენებლათ, ან ბევრი ფიქრისთვის. მამინვე ცეცხლი გაჩაღა და მუშაობას შეუდგა. მოხუცს იმედი მიეცა, როდესაც გაჩაღებული ცეცხლი დაინახა... დღეს თუ კარგათ ვიმუშავებ ამ მამას და კარების ანჯამებს გავაკეთებ და დღესვე მივიღებ ამის ფულს, ვიეიდი ერთ ტომარა ნახშირს,

ერთი კვირა მეოფა და მერე ღმერთი შექმნება... და შეუდგა მუეათად მუშაობას.

ამ დროს უეცრად კარები გაიღო და შემოვიდა აღელვებული ელიზო. ბაბუამ აღელვება ვერ შეამჩნია და აღერსიანათ ჰკითხს: „სომ გათბი და გაძენი, ჩემო ჰატარავ?“

— არა, შეძინებულის სმით უზასუსა ელიზომ, მე ის ფული ერთ მათხოვარს ქალს მივეცი, რომელსაც სელში ბავშვი ეჭირა და მოწყალებას თხოვლობდა. ძალიან შემეცოდა.

ბაბუას ეს, ცოტა არ იყოს, არ იაძა და დაამტერდა ბავშს.

— მერე, რამ შეგამოფოთა ავრე? სომ არავინ შეგაძინა?— ჰკითხს მან ელიზოს.

— იცი, ბაბუა, მე მდინარის ნაპირთან გავიარე, ერთ ჰატარა ბიჭს ეინული ჩაუტუდა და მდინარეში ჩავარდა. მე მივირბინე, გაუწვდინე სელი და კიდევაც ამოვიყვანე, მაგრამ მას მაშინვე გული შეუწუსდა და იქვე დაეცა. სულ სველია, გაცივდება. ბაბუა, გავიქცეთ ახლავე და აქ მოვიყვანოთ, თორემ გაიყინება.

მოხუცებულ მჭედელს ახლა სახე უფრო მოელუშა ის მისჩერებოდა გაჩაღებულ ცეცხლს.

— ბაბუა, რას უუერებ? წავიდეთ ძაღე ბავშთან.

მჭედელმა ამოიღო ცეცხლიდან განურებული რკინის ნაჭერი და უნდოდა დაეწყო ჭედვა, მაგრამ მან ის ისევ გრდემლზე დააგდო, ცუდ-უბრალოთ დამწვარ ნახშირს თვალი გადაავლო, მერე მოჰკიდა ელიზოს სელი და ორივემ გასწიეს მდინარისაკენ. მივი-

დენ ძდინარესთან და ნახეს, რომ ბავშვი უგრძობლათ ეინულზე ეკდო.

მჭედელმა გასინჯა ბავშვი და როდესაც დარწმუნდა, რომ ის ცოცხალი იყო, აიუვანა ხელში და მიტკვარა დედამძას. ბავშვის დედამძას ძალიან შეეშინდათ, ერთი აურსახური ასტყეს, მაგრამ ანდრიაძისინი დაამშვიდა, ბავშვს გასადა ტანისამოსი და ლოცვინში ჩააწვინა. შემდეგ ელიზო და ანდრია დაბრუნდენ სახლში.

— ელიზო, ჩემო გოგონაზე ვერ წარმოიდგენ, როგორ ძვირათ დამიჯდა შენი გულკეთილობა. ახლა ხელ-ახლათ რითი უნდა გაეახსურო ქურა, ეუბნებოდა გზაში ანდრია.

ელიზო ხმას არ იღებდა. სამჭედლოში რომ მივიდენ ცეცხლი გამქრალი დაუხვდათ, რკინა გაცეიბული და ნაკვერცხლების მაგივრათ ნაცარი ეყარა.

ელიზო ძალიან შეწუსდა, რცხვენოდა, რომ ბაბუას ამდენი ზარალი მიაყენა. სიბრალულით ერთი შესედა ანდრიას, ამოისვენემა და გავიდა გარეთ. ანდრიაძე გააეოლა თვალი სოფლისკენ მიმავალ ელიზოს და შეწუსებულმა წამოიძახა:

— ელიზოს ხომ მაინც შიან, და მოტყუა ცეცხლის გაჩაღებას.

გამოფერთხა რაც კი ტომარაში ნახშირი იყო და ხელ-ახლად გაჩაღა ცეცხლი. თუ მაშის და ანჯამების გაკეთებას ვერ მოასწრებს, სანამ ცეცხლი ჩაქრება, ელიზო და ანდრია დარჩებიან ულუკმაპუროთ და უნახშიროთ, დღესვე უნდა გაათავოს, და

პატრონს ჩააბაროს ნამუშავარი თუ ფულის მიღება უნდა.

სიცივე თან და თან ძაბულობდა.

რკინა გასურებულაო, ანდრიაძე დააპირა ამოღება, რომ მუძაობას შეუდგეს, ამ დროს მოისმა ელიზოს სმა.

— შემოდ, შემოდ — ეუბნებოდა ვიღაცას, — ბაბუა გაგიკეთებს უოველისფერს.

ანდრიაძე მიიხედა კარებისკენ. სამჭედლოში შემოვიდა ელიზო, მას მოჭეუებოდა ვიღაც კაცი, რომელსაც ხელში გატყისილი ნაჯახი ეჭირა.

— აბა, უთხარი ბაბუას, რაც გინდა, ამხნეუებდა ელიზო — ეგ გუფკეთილია, უოველისფერს გაგიკეთებს.

უცნობმა კაცმა ანდრიას ნაჯახი გაუშვირა და უთხრა:

— ტყეში სეს ვსჭრიდი და ნაჯახი გამოიტყდა, ახალის ეიდვა არ შემიძლია, ფული არა მაქვს და უფასოდ არავის უნდა გაკეთება. მე ერთი გროშიც არ მახადია, რომ მივცე. თუ უნაჯახოთ დავრჩი ფულს ვერ ვიშოვი და ჩემი ცოლშვილი ულუკმაპურით ამომიწელება. თუ ღმერთი გწამს, გამიკეთე ნაჯახი. მე ვერ გავბედავდი შეწუხებას, ძაგრამ შენი შვილი-შვილი შემხვდა და ჰირ და ჰირ შენთან წამომიეკანა. ექვსი შვილი მეავს შესანახავი და ავადმოყოფი დედა.

მჭედელმა არ იცოდა რა ექნა, მაშა და ანჯამები აუცილებლათ უნდა გაეკეთებინა, რადგან ლუკმაპური არ გააჩნდა სახლში, თანაც ეს კაცი ეცოდებოდა.

— ბაბუა, რას განუძებულხარ, ჰკითხა ელიზომ, ნუ თუ არ უძვეელი ამ საცოდავს, ერთი იფიქრე, როგორ უნდა აწინოს ცოლ-ძვილი, თუ ნაჯახი არ ექნა.

ანდრეამ ძწარეთ ამოიხარა.

— ბაბუა, სთქვი რამე—განავრძო ელიზომ,—განაკარგათ არ მოვიქეცი, რომ ეს კაცი მოგიყვანე?

ელიზო მივიდა ძჭედელთან, თავისი ჰაწაწა ხელები მოხვია კისერზე. ანდრია თითონაც ვრძნობდა, რომ უნდოდა მოხმარებოდა ამ უბედურ კაცს, ძავრამ თითონაც სომ ულუკმა-პუროთ რჩებოდა. ელიზო ცრემლიანი თვალებით მისჩერებოდა მას, თან ისე ეაღერებოდა, რომ ანდრეამ ვადასწვევითა ნაჯახის ვაკეთება.

— კარგი, მოიტა ვაკაკეთო, ჩემსას ძერეც მოვასწრებ.

ნახევარი საათის შემდეგ შემის ძჭრელი დიდი ძადლობით წავიდა სამუშაოთ.

— ელიზო, რომ იცოდე, რა ძვირათ დაგვიჯდება ამდამ შემნი გულკეთილობა, — წამოიძხა ანდრეამ.

დაძებოდა. სამჭედლოში უფრო აცივდა. ბნელოდა. კუთხეში, ვაციებულ ქურასთან, მონძებში ვახვეული იჯდა ელიზო. ანდრია მოუსვენრათ დადიოდა წინ და უკან სამჭედლოში.

— ძენ სომ ძძიერი ხარ—მიუბრუნდა ის ელიზოს, დილიდან არაფერი ვიჭამია. არ ვძია?

ელიზომ ჰასეხი არ ვასცა. ანდრიას თითონაც ძიოდა.

— მოწულებების თხოვნა არ შემიძლია, განაგრძო იმან,— მაგრამ შენთვის მეხობლებს ვთხოვ ჰურის ნატყესს, თუძცა ეველასი მძარტებს. ძალიან გძია?

ელიზო სძას არ იღებდა. ანდრია დაღონებული მისჩერებოდა ბავშვს და ბოლოს გადასწევითა ვისმესთვის ესესხნა; გამოვიდა გარეთ და გასწია მეხობელთან. ნახევარი საათის შემდეგ ანდრია დაბრუნდა მხიარული სახით, მიაწოდა ელიზოს ჰურის ნაჭერი და ნახშირი ქურასთან დაუბრა.

— ჭამე, შვილო, ჰური,— უთხრა ელიზოს,— ეს ნახშირი მეხობელმა მასესხა, დაწოლის დროს დაუბნათოთ და ცოტათი ძაინც გავთბებით. ერთი საათი იკძარებს, მაგრამ ამის მადლობელიც უნდა ვიყოთ.

ეინვა უფრო ძლიერდებოდა. ანდროს უნდოდა წყალი დაეღია, მაგრამ წყალი გაყინულიყო. ელიზო ისევ კუთხეში მოკუნტულიყო და სძას არ იღებდა, ისე სციოდა, რომ ჰურის ასაღებათ ხელის გაწვდენა ეზარებოდა. სოფელში ცხრა საათი დაჭკრა.

— შენ აქ იჯექი— ჰატარა სიხუმის შემდეგ თქვა ანდრიაძე,— მე წავალ მეხობლებთან. შეძას ვთხოვ, თორემ აძალამ ასე დარჩენა არ შეიძლება. ძალე დაუბრუნდები, არ შეგეშინდეს, ნახშირი უჩემოთ არ დაანთო. შენ რომ დაწვეები ძაძინ დაუბნთებ.

(დასასრული შემდეგ)

(თარგმანი).

ალ. ხაბერზანია.

დაიბადა!

ად ვარსკვლავი აციმციმდა,
მოკიაფე, შუქ-შფრქვეველი...
ანგელოზნი ლაღებენ,—

მოველინა მიწას მხსნელი!

„დაიბადა...დაიბადა...“

იმეორებს ტყე და ველი...

გაიხარეთ, ინეტარეთ,

იგალობეთ ჰანგი ტკბილი.

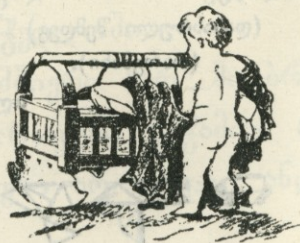
თქვენ, ჩაგრულნო, მიდით ბეთლემს,

იქ შეამკეთ ყრმა, ჯერ ჩვილი.

ნულარ კენესით, ნულარ სტირით.

დაიბადა, დაიბადა!

გ. ლეონიძე.

გ ა მ ო ო ა ნ ე ბ ი .

(წარმოდგენილი შ. მათიაკვიციანის მიერ)

მე ვყრი, შენა სქამ, — ცემას რაღას მერჩი.

აგერ, აგერ, გორაზედ, კუპრი ამოდენაზედ.

ერთი რამცა თეთრი რამცა, თეთრად გადაპენტილამცა,
ვინც ამას არ გამოიცნობს თხაც არის და ბეცი რამცა...

ფრთები აქვს და ვერ დაფრინავს, ფეხები არა აქვს და
ვერ დაეწევი. *ა აქვს*

გ ა მ ო ო ა ნ ა ს უ მ რ ო ბ ა .

გლებმა იყიდა ოთხი თხა და 12 მანეთი მისცა. როგორ
მოვა თითო თხა?

ა ნ ღ ა ზ ა .

(წარმოდგენილი გ. ლეონიძესაგან)

გვრიტის ნახული კანაფი, მარცვალს ვერ გაიკეთებს...

ხ ა ლ ხ უ რ ი ლ ე მ ს ი .

(ჩაწერილი მისგანვე სოფელ პატარძელში).

თუ არ ვიხმარებ იარაღს, როგორც რიგი და წესია,
რომ არ მეკიდოს წელზედა, ათასჯერ უკეთესია!..

გამოცანებისა: ვერცხლის წყალი.

ზშა. ხალიჩა, ჩიტი, ბალიში, ~~წინა~~, ტარიელი, ლომი.

ანაგრამა. ჯაფრი, ჯვარი.

ზამთარი.

ას ღრუბელი
აკრავს ბნელი,
როგორც კუბრი,

შავი, ბნელი.

არ სჩანს მზისა

ნათელ-სხივი...

ქარი დაჰქრის,

ქარი, ცივი!

კორღს არ ამკობს

ია, ნაზი,

ხეს—ფოთოლი,

ბაღიას—ვაზი...

თოვს. ცის ცრემლი

ფიფქათ სცვივა,

ბუნება თრთის...

სცივა!.. სცივა!

ვ. რუხაძე.

ღმერთი თავის გაჩენილს უნუკემოთ არ დააგდებს.

საშობაო მოთხრობა.

ვილო, მარო, ეს წერილი კნი-
ნა სოფიოს უნდა წაუღო. იქნება
ღმერთმა ინებოს და სადღესასწაუ-
ლოთ მოგვაწოდოს რამე. მოწყალე
ადამიანია, ყოველთვის დაგვეხმარე-
ბა ხოლმე. გზა კი არ აგერიოს და
ღმერთი არ გაუწყრეს შენ ეშმაკს.
აი, შვილო, ჩვენ ზევით რო დიდი
და სწორი ქუჩა მიდის იმას დაადე-
ქი და სულ წინ იარე, მერე პირ-
ველ შესახვევში შეტრიალდი და იქვე
მეორე დიდი ყვითელი სახლი რომ
არი იქ შედი, ალყაფის კარებში, მაგ-
რამ განა შენ თითონ არ იცი, რამ-
დენჯერ ყოფილხარ და რამდენჯერ
დაბრუნებულხარ იმ ქალბატონის მო-
წყალებით!

— ბეჩა, გზას როგორ ვერ გავიგნებ. მაგრამ შინ რომ
არ იყვნენ და ხელცარიელი დავბრუნდე? ეშმაკურის ღი-
მილით უთხრა პატარა მარომ ბებიას და თან ტანთსაცმელს
სწორება და გასუფთავება დაუწყაო.

— შინ იქნებიან, შვილო, ეხლა ისეთი დრო არის, რომ
ვისაც რამე აბადია ოჯახის სამხადის თავს როგორ დაანებებს.
კნიანას ბავშვებიც უთუოთ გაჩუქებენ რასმე. გახსოვს, შარშან
რამდენი სათამაშოები გამოგიგზავნეს?

— კი მახსოვს, ბები, როგორ დამავიწყდება. ერთი მორთული ატლასის კაბიანი ბიჭი რომ იყო და ფეხებ შუა დაკიდულ ძაფს რომ დავწევდით, რა რიგ აპარტუნებდა ფეხებს და ხელებს, კიდე ..

— ჰო, გენაცვა. გააწყვეტინა ბებია მაროს ტკბილი მოგონება. — მაშ წადი ჩქარა, არ დაგაგვიანდეს და მალე ჩამოირბინე. სხვა რომ არა იყვეს რა ორიოდ კოვზ ჩაის და ათიოდ ნატეხ შაქარს მაინც გამოგატანს და მე და ბებერი პაპაშენი თბილი ჩაით მაინც გავიხსნილებთ ხვალინდელ ბრწყინვალე დღეს...

მარო ლამაზი ცქრიალა გოგო იყო და საშინელმა სიღარიბემ და მუდმივმა შიმშილმაც ვერ წაართვა იმას ბუნებრივი სიცუღლუტე და ოინბაზობა. ის სულ ხტუნვით და ღიღინით მირბოდა, ალაგ ალაგ ჩერდებოდა დუქნების წინ და ყველაფერს ისე დაკვირვებით ათვალიერებდა, თითქოს ეს-ეს არის სასყიდლათ მობრძანებულა მალაზიაშიო.

— რა გნებავს, პატარა ქალო? რომელი ხილი აგიწონო? ეკითხებოდა ბაყალი.

— ვაშლი, მსხალი და კაკალი! ხარხარით უპასუხებდა მარო და კვლავ გარბოდა და იცინოდა.

შებინდებული იყო, როდესაც ის კნ. სოფიოსას მივიდა. მძიმედ თავი დაუკრა, ბებიას ბარათი მიართვა და მოშორებით ჩამოდგა, პასუხის მოლოდინში.

— ნინო, მოდი ერთი აქ, ამ პატარას ჩაი დაუსხი, უბძანა სოფიომ დედაკაცს—და წასაღებათაც კარაქის და ყველის ნაჭრებიც პარკში ჩაულაგე. ცოტაოდენი ჩაიც და შაქარიც ჩაუწყე. საცოდავი ამის ბებია და ორთავ თვალით ბრმა პაპა ამის ანაბარა არიან. თუ ეს არაფერს მიუტანს შიმშილით დაიხოცებიან.

— ღმერთმა გადღეგრძელოს, ქალბატონო, შენი მოწყალე გულისათვის, მაგრამ ბევრი ადამიანი კი ტყუილათ წუწუნებს და ყველას თავს აბეზრებს... საქმეს აჭირებენ ამდენი თხოვნით!

— მაშ აბა წამოდი ჩვენსა და ნახე, როგორ არიან სიცივით მოკუნტულნი საცოდავი ბებრები, სიანჩხლით მიუგო მარომ დედაკაცს და თვალეები ცრემლებით ავესო.

— ავი ნუ ხარ, ჩემო ნინო, გაუჭირებლივ, რომელი ადამიანი გაიშვერს ხელს სათხოვნელათ? უთხრა სოფიომ ნინოს. მე მაგის ბებიას კარგათ ვიცნობ, კარგი დედაკაცია, შრომის მოყვარე, მაგრამ ქმარი დაუბრმავდა, თითონაც ბევრის შრომით დაუძლოურდა და სიარული აღარ შეუძლიან. ამათი თვალის და ფეხის მარტო ეს გოგონა ლა არის.

— აი, შვილო, ეს ათი შაური პაპა შენს წაუღე. ეს შაურის შენა, კონკაზედ დაჯექი და ისე წადი, თითქმის დაღამებულია და გზაში არა შეგემთხვეს რა.

— დედა, დედა! რომ იცოდე რეები მოგვიტანა დეიდა ნატომ! ღრიანცილით შემოცვივდნენ სოფიოს ოთახში ბავშვები და პატარა მარო რომ დაინახეს, უცებ შეჩერდნენ.

— აი, შვილო, თქვენი ნაცნობი მარო გამოუგზავნია ბებიას, დახმარებას გვთხოვს, ხომ იცით რა უბედურები არიან — ამისი პაპა და ბებია? იქნება თქვენც გაატანოთ რამე ამ ობოლ გოგოს?

— გავატანთ, დედილო, გავატანთ! მხიარულათ შესძახეს კმაწვილებმა და საჩქაროთ გამოურბინეს თავიანთ ოთახიდან რამდენიმე სათამაშო და ტკბილეულობით სავსე პარკი.

— ეს ეხლა წაიღე, მარიკო, ეუბნეოდა სოფიოს ქალი დარო და ახალწელიწადს რომ შობის ხეს გავმართავთ, მაშინ უფრო ბევრს მოგცემთ. მაშინ შენც ხომ გვეწვევი? ახალი კაბა გაქვს, ბაშმაკები? მაშინ, ვეჩერი იქნება, ყველანი ახალი კაბებით ვიქნებით...

— კარგით, კარგით! ახლა წავიდეს, თორე ძრიელ დაუგვიანდებოდა და მაგის ბებიას გული გაუსქდებოდა შიშით. ზოგი მაშინ ელაპარაკეთ, როცა კიდევ გვეწვევათ, უთხრა დედამ შვილებს და მარო დიდი გამოკრულ სალფეთკით გამოისტუმრა სახლში.

თუმცა ბარგი კარგა მძიმე იყო, მაგრამ მარო მაინც ყოჩაღლათ გარბოდა და თან მხიარულათ ღიღინებდა, უცებ კონკის წითელი თვალეები დაინახა, მოაგონდა ხელში მაგრად დაჭერილი შაურიანი და საჩქაროთ მიიბრინა სადგურთან, იქ აუარებელი ხალხი უცდიდა ჯერსა და პატარა გოგონა რის ვაი ვაგლახით აძვრა სკამზედ, თამამად გამოიჭინა, სალფე-

ტი კალთაში ჩაიღო და არხეინათ დაიწყო აქეთ იქით ყურება.

ქალაქი სადღესასწაულოთ იყო გაჩირაღდებული, ქუჩები მოსეირნეებით სავსე. კონკები ციცინათელასავით დაფრინავდნენ და შეუწყვეტილვ აწკარუნებდნენ ზარებს, დართულ დაკაზმული ხალხი პატარა ბავშვებით შედიოდ—გადიოდნენ ვაგონებში. მარო ყველას პირ დაღებული შეჰყურებდა და სრულიათ გადაავიწყდა თავის სახლის სიახლოვეს ჩამოხტომა, ამასობაში კონკა რკინის გზის ვაგზალთან გაჩერდა და კონდუქტორმა მაროს ხელი წაავლო:

— აღარ გადმოდინხარ? ხომ ხედავ ვაგონი უკან უნდა გავაბრუნო და ძირს ჩამოსასვლელათ დეცხმარა, მძიმე სალფეთი ჩამოუღო.

მარო ახლა კი მიხვდა რომ თავის სახლს ასცდა, მაგრამ ძლიერ არ შეწუხებულა, არ ეგონა რომ სახლს ასე გაშორდა; ის პირველ გაჩადებულ ფანჯარასთან მივიდა და შეკრული სალფეთიდან ამოაძვრინა ფეხ მოტეხილო, მაგრამ მაინც ლამაზი და მშვენივრათ მორთული დედოფალი.

— შენ კი გენაცვალე „ბარიშა“, რა დახატული ხარ, რა ლამაზი თმები გაქვს. მაცალე, როგორ დაგვარცხნო, როგორი კრავოტი გაგიკეთო... და ვინ იცის კიდევ რამდენ ხანს გაგრძელდებოდა უბედულო ბავშვის ალერსი თავის ახალ შეძენილ მეგობართან, რომ პოლიციელს ხელი არ წაეკლო პატარა გოგოსთვის.

— აქ რას გაჩერებულხარ, შე წუწკო! წადი სახლში!

— ავჭალის ქუჩა აქედან შორს არის? მოწიწებით შეეკითხა მარო პოლიციელს. — ჩემი სახლი კვირაცხოვლის ქუჩაზეა...

— ცადი, ცადი! უტატანებდა პოლიციელი, რომელსაც ქართული ინჩი არ ესმოდა, — ცადი, уже 10 часовъ, на улицѣ нельзя стоять!

მაროც წავიდა, თუმცა არ იცოდა საით იყო იმის სახლი და რა დიდი მანძილი ჰქონდა გასავლელი. ერთი ქუჩიდან მეორეზედ გადადიოდა, მეორედან მესამეზედ და გზა დაკვალი მთლად აერია, ქუჩაში ხალხის სვლა შეწყდა. აქა იქ თითო ოროლა დაგვიანებული გამვლელი თუ შეხვდებოდა

ვინმე. ამის პატარა გონებაც მიხვდა, რომ საშინელ განსაცდელში ჩავარდა და ატირდა. სიცივისაგან ხელები სულ მთლად დაეკრუნჩხა და თან მძიმე ბარგის ზიდვამ არაქათი წაართვა, ფეხებს ძლივას და აბიჯებდა.

— ვაიმე, ვაიმე, ბებილო, ვაიმე! რაღა ვქნა, რაღა მეშველება! და ქანც გაწყვეტილი ერთ გაჩაღებულ კიბეზედ ჩამოჯდა. თავისი ძვირფასი, საღფეთკი გვერდ მოიღო და სიცივისაგან გალურჯებულმა თვალები დახუჭა და ნელა-ნელა ჩეეძინა.

*
* *

თითქმის თორმეტი საათი იყო, როდესაც ლამაზი ეკიპაჟი გაჩერდა იმ კიბესთან, სადაც პატარა მაროს ჩეეძინა. იქიდან ორი მძიმე შავებით ჩაკეული ქალი გადმოხტა და ორთავენი პატარა გოგოს დანახვაზედ უცებ შესდგნენ.

— დედა, — ხედავ პატარა გოგოს სძინავს და თან რა რიგ კანკალებს!

— ზბედღური, ნეტა თუ ვისია, ან აქ ვის მოუყვანია? შესძახა უმფროსმა ქალმა და ბავშვს დაკვირვებით შინჯვა დაუწყო: — რა ლამაზი გოგონაა და რა მსუბუქათაცვია. სიცივით მოკვდება...

— დედა, რას ვუყურებთ? დაუძახოთ მსახურს და სახლში შევიყვანოთ. თუ მალე არ უშველეთ, კიდევ გაიყინება ეგ საწყალი.

— სახლში შევიყვანოთ? მერე ხომ ჩვენ დაგვაწვება კისრათ. ვინ იცის ვისი შვილია, რა წრიდან არის!

— რეებს ამოვ, დედა! რა დროს ეგენია, აღშფოთებით წარმოსთქვა უნცროსმა ქალმა და ზარი ჩამოჰკრა შესასვლელ კარებს.

კარი საჩქაროდ გააღო ლაზათიანათ ჩაცმულმა მსახურმა და ქალბატონების ბრძანებით მარო ხელში აყვანილი შეიყვანა თბილს და განათებულ სადგომში. მარომ ოღნავ თვალი გაახილა, მაგრამ დაღალულობამ კვლავ დასძლია და თვალები დაღულა და რაც შემდეგ შეემთხვა მშვენიერ სიზმრათ წარმოუდგა.

უნცროსმა შავებით ჩაცმულმა ქალმა მოახლის დახმარებით, საჩქაროზედ ტანთ გახადა სიცივისგან გაფიჩხულ ბავშვს და წამზედ თბილ ვანაში ჩასვეს და დიდის სიფრთხილით გა-

ბანეს, მერე სუფთა ზეწარში გახვეული გაჩაღებული ბუხრის წინ გაამწრაღეს, სუფთა საცვლები ჩააცვეს და ლამაზ ლოგინზედ დააწვინეს.

— აბა, ახლა ეს რძეც გადაყლაპე, ალერსით უთხრა სათნოებით სავსე ხმით დიასახლისმა და მაროც დიდის სიამოვნებით დასთანხმდა, მით უფრო, რომ შიმშილი პატარა გოგოს სიცივეზე ნაკლებ არ აწუხებდა.

მარომ კვლავ დახუჭა თვალები, მაგრამ უცებ წამოჯდა ლოგინში და აქეთ იქით ყურება დაიწყო:

— ჩემი საღმფეთკი, დედოფალი?..

— სუყველაფერი აქ არის. ნუ გეშინიან! ეხლა ტკბილათ დაიძინე და ხვალ ჩაგაბარებ. კვლავ ალერსით უთხრა დიასახლისმა და საბანი ამოუკეცა.

რამდონიმე წამის შემდეგ ბავშვი ღრმა ძილმა შეიბყრო. ყმაწვილი ქალი დიდის დაკვირებით უყურებდა თეთრ ბალიშზედ მდებარე პატარა თავს, წაბლისფერი ხუჭუჭებით შემკულს, წითლათ გადაქდაქებულ ფუნჩულა ლოყებს, მწყობრს ნაზ სუნთქვას ისმენდა ბავშვისას და ცრემლი ცრემლებზედ სცივოდა.

— შეილო, ელენე, შენ კვლავ სტირი? მწუხარებით შეეკითხა თავის ქალს, შესული დედა.—ნუ თუ ყოველი გარემოება უნდა გიკლავდეს გულს, ჩემო ნუგეშო?

— დედა, დახედე ამ ანგელოზს, ამ სისალის და ბედნიერების გამომხატველ ბავშს! იმ დალოცვილმა ღმერთმა, თუ ამ უპატრონო, ნახევრათ მშიერ და ტიტველ ბავშს ასეთი ჯანმრთელობა მიანიჭა, ჩემმა პატარამ, ჩემმა ორთავ-თვალის სინათლე ჟორჯიკამ რაღა დაუშავა? რად წამართვა ჩემი სასოება, ჩემი იმედი? და ყმაწვილი ქალი საშინლათ აქვითინდა.

— კმარა, გენაცვალე, კმარა! რომ მცოდნოდა რო ეს გომბიო გამოიწვევდა მაგ გვარ შენ მწუხარებას, სახლში როგორ შემოაუშვებდი.

— არა, დედა, ნუ ამბობ მაგას! პირ იქით, ეს ბავშვი დღეიდან ჩემი საზრუნველი უნდა გახდეს. ღმერთმა უთუოდ განგებ მომივლინა, რომ ჟორჯიკას სამაგიეროთ ამაზედ გადავიტანო ჩემი სიყვარული, ალერსი... და მეც სწორედ ასე მოიქცევი.

*
* *

საშინელ მწუხარებას განიცდიდნენ მაროს ბებია და პაპა ბავშვის დაგვიანების გამო და მათი მწუხარება მით უფრო საშინელი იყო, რო არც ერთს არ შეეძლო აღაგიდან დაძვრა და დაკარგულის მოკითხვა; ისინი მხოლოდ სასოწარკვეთილებას მიეცნენ და თავის უზომო ვაგლახს მხოლოდ მალლა ღმერთს შეჰლალადებდნენ: „მაცხოვარო, ქრისტე ღმერთო, ნუ წავვართმევ ერთად ერთ ნუგეშს ჩვენის სიცოცხლისას! ნუ მოგვაკლებ ერთად ერთს სიხარულს, ერთად ერთ შუქს ჩვენ სიბნელით მოცულ ცხოვრებისას.

— შეილო, მარო, ჩემო მოჭიკჭიკე ფრინველო, ჩემო სიბერის ყავარჯენო, სადა ხარ, სადა! გულ შემზარათ მოსტკვამდა ბებია ქეთევანი.

— ჩემო სინათლევ, ჩემი დაბრმავებული თვალების ჩინო, გოგონა, ვინ გაგიტაცა, ვინ ჩადგა ჩვენ საცოდაობაში? მოთქმითვე ბანს აძლევდა ორივე თვალით ბრმა მოხუცი პაპა თავის მეუღლეს, და ამ გვარ ვაი ვაგლახში გათენდა შობა დღეუბედურებისათვის. იმათი ქოხი, ნახევრათ დანგრეული, ცივი, ბნელი, ყოველ ადამიანურ სადგომის შეხედულობას მოკლებული, უცებ განათდა და გაბრწყინვალდა, როდესაც დილის ათ საათზედ თბილ შალში გახვეულმა მარომ, კარი შემოაღო.

— მარო! მარო! შეილო, ძვირფასო შეილო! ცოცხალი ხარ? კიდევ ეღირსა ჩემი თვალები შენ დანახვას? შესწივლა ქეთევანმა და ოთხით მიბობლდა კარებთან, სადაც მარო თავ ჩაღუნული იდგა და ვილაც უცხო ქალს ელოდა.

— მარო, მოვიდა? დაგვიბრუნდა ჩვენი იადონი?! სიხარულით ბუტბუტებდა ბრმა პაპა და თან უსინათლო თვალებიდან გადმომსკდარ ღულარებას იწმინდავდა.

— მშვიდობა თქვენთანა! ვინ იცის რა საშინელი ღამე გაატარეთ? მაპატიეთ, რომ წუხელისვე არ შეგატყობინეთ თქვენი მაროს ამბავი; მაგრამ ბავშვი ისე დაღლილი იყო, ისე დასუსტებული, რომ ვინაობის გამოკითხვა ვეღარ მოვახერხეთ. დღეს კი, გათენდა თუ არა, მარომ ჭიკჭიკი დაიწყო, გაიხენა თავის საყვარელი პაპა—ბებია და მეც დაუყოვნებლივ წამოვიყვანე თქვენთან, მხოლოდ იმ პირობით, რომ დღეიდან მე ვკისრულობ მაროს აღზრდას და თქვენ სიბერის უზრუნველათ ყოფნას! ტკბილათ აღერსიანათ ელაპარაკებოდა შავათ მოსილი ყმაწვილი ქალი მოხუცებულებს და თავისის სიტყვებით უბედურთა სადგურში მან შეიტანა სიხარული უზომო და კმაყოფილება გამოუთქმელი.

დაღუპული მეზღვაური.

ფანჯრები ათას ნაირად შეყი-
ნულიყვნენ და ზოგ ადგილას ყვა-
ვილები ისე მკაფიოთ გამოხატუ-
ლიყვნენ, რომ ზევრ ალაგას სახლები,
მთები და ადამიანი ნათლათ მოსჩან-
დნენ. ნიკოს თუმცა სციოდა, ცხვი-
რი ინდოურივით გაღურჯებოდა, მაგრამ დილა ადრიან ფან-
ჯარას შეღპოვრად მივარდა, ახადა ფარდა და სიხარულით ტა-
ში შემოჰკრა: ღმერთო, ვინ იცის რა არა ნახა; მთელი ცხოვ-
რება მრავალ სურათებათ ზედ ეხატა. ამ დროს მზემაც ამოა-
შუქა და სურათები მრავალ ფრად ააბრწყინვა. ნიკოს მზის
ნათელი კიდევ ძლიერ გაეხარდა და კიდევ ეწყინა, რადგან
სურათების გაშუქება გალამაზებდასთან ერთად ცოტა ხნის შემდეგ
მზე მათ კიდევ გააქრობდა. მაგრამ არა უშავს რა! მერე უფ-
რო მშვენიერი სანახავი იქნება, რადგან გაღზვება თუ არა ყი-
ნული, ფანჯარაზედ ისეთ წყაროებათ გადაოსკდება, რომ
მარტო ცქერათ ეღირება, როცა თითო წვეთი ზემოდან
ბზინვით გამოექანება, მინაზედ მრავალ ფრად დაიკლავნება,
ძალით გზას გაირკვევს და შემდეგ წინწკლებათ დაეცემა. მაგ-
რამ ის უფრო ლამაზი არ არის, როცა ერთი და იგივე სუ-
რათი მრავალ გვარად იცვლება! სახლი უცებ კულ მოგლე-
ჯილ ძაღლს დაემსგავსება, ყვავილი მახინჯ ცხვირათ დაიხა-
ტება და ღობის მგზავსი რაღაცა სურათი ღვთის მშობლის ხა-
ტათ იქცევა. ახლა ძირს ფანჯარაში ნახეთ რა ამბავია: მო-
რევი დგება, ციმციმებს წარმტაცათ მზის შუქზედ; ნამდვილი
ზღვაა და მოდი და გემებს ნუ გამართავ, პაწია წუმწუმის ნაპ-
წევებს ტივების ნაცვლათ ნუ ააცურებ და გოგრის გულის ჩენ-
ჩოს ჯავშნიან გემებათ ნუ გადააქცევ.

დაღუწული მესღვაური

სადღაა სიცივე, თუმცა ნიკოს ხელები ძლიერ დაბუხული აქვს, მაგრამ ვილა გრძნობს ან სიცივეს და ან სიტუაციას. ეხლა მთელი ქვეყანა მის თვალ წინ გადაიშალა, აღარ სცალიან აღარაფრისთვის, არც დედის ძახილი ესმის, არც პატარა ელენეს მღერა, საქმეშია გართული და გატაცებული.

— ეს გემი შორეულ მხარედან მოდის, ოცნებობს ნიკო, ხალხით სავსეა, უჰ, რა რიგ მოჰქრის, რა რიგად ღმუის ქალაქს რო უახლოვდება. ზღვაც ხომ ძლიერ დელავს; ებრძვიან ზღვა და გემი ერთი ერთმანეთს.

— უ, უ, უ, რა დიდი და ძლიერი ტალღებია, მაგრამ გემი მაინც უახლოვდება ნაპირს, ხალხს ძლიერ უხარიაან... მაგრამ ეს რა ჯანდაბაა!..

ნიკოს დიდი ხანია რაღაცა უშლის, თავისუფალ ფანტაზიას თითქოს რაღაცა უვიწროვებს; ერთხელ შეუგნებლათ ხელი კიდევ გაიქნია, მაგრამ მაინც კიდევ უშლის.

აგერ... ახა, ღმერთო!..

ნიკომ ახლა კი გაბრაზებით ხელი მეორედ გაიქნია და ფანჯარაზედ ბუზი ჩამოავდო.

ბუზი ზურგზედ დაეცა და უღონოდ ფეხების ქნევა დაიწყო. ვაი, საბრალო, რასა ფიქრობდა და რა მოუვიდა!

აქამომდე იგი ფარდის ნაოჭებში იყო შეხიზნული და გარინდებული. ამოვიდა თუ არა მზე, გათოშილი პაწია სხეული სითბომ სიამოვნებით აუმოდრავა, ბუზი გამოძვრა, სიხარულით გაინავარდა, რადგან სიცოცხლე კიდევ იგრძნო, იგრძნო, რომ სული კიდევ უდგია და ახლა საზრდო უნდა მოსძებნოს სიცოცხლის დასამკვიდრებლათ. და, აგერ, ჯერ უღონოთ ერთი ნაოჭიდან მეორეზედ გადაფრინდა, შემდეგ სუსტი ფრთები შეისწორა, თავი წინა ფეხებ ქვეშ ამოიღო და როგორც ჩარხი თავისივე საკუთარი წითელი გოგრა ისე დაატრიალა, ნეტა რასა შვრებოდა, როცა მან ხორთუმი გამოეყო და კაი დურგალივით თითქოს ქლიბვა დაუწყო; შემდეგ უკანა ფეხები ქიანურივით ერთი ერთმანეთს გაუსვ-გამოუსვა და ჰერი! გაფრინდა... მაგრამ ვაი შენს მტერს, რომ ის გაფრინდა.

გაფრინდა ისე, რომ ჰაერი არ შეუნძრევია, უხმოთ და

ულონათ. სადღა იყო მისი თავ მომამბებრებელი მუსიკა, მისი დაჟინებული ბზუილი.

აფრინდა ისე, რომ თვითონაც ვერა იგრძნორა და აკი იმიტომ იქვე გაციებულ თუნუქზედ დავარდა.

„უ, უ აქ რა ცივა, ჩქარა გავეცალო თორემ ხელ მეორედ გული წამივა. საზრდო მოვძებნო, თბილი ბინა, სანამ ჯავარზედ ვარ“... იფიქრა დახუთულმა ბუზმა და თუნუქიდან ისევე ფანჯარისაკენ გასწია. მზე იქ ისე ტკბილათ იცინოდა, რომ ის ოხერი სიცოცხლე საბრალო ბუზს ერთი ორად მოანატრა. მერე იქიდან რაღაცა ძლიერ თვალ საჩინოდ იცქირება! მგონი იმასა ჰგავს, ერთხელ რომ იმან ამ წარსულ ზაფხულს გული ძლიერ იჯერა. ახ, რა ტკბილი იყო, რა მშვენიერი!

ეს ის დრო იყო, როცა ის მეაგურეს ქოხში გაქრილ საზამთროზედ ფრიად დაკმაყოფილებული არხენათ დასეირნობდა. რა სუნი იდგა, რა ბედნიერება სუფევდა! ძირს, საზამთროს ქვეშ კი გრძელ ულვაშა შავ ჭიებს დიდი ქორწილი და ზემი ზღრნითა და დუდუკით გაეჩაღებინათ. იქვე კი შერუჯულ და პირ ღია კაცს, საზამთროს პატრონს, ისე ეძინა, რომ გეგონებოდა მკვდარია და აღარც თავისი და აღარც სხვის სარჩო აღარა ფრად არ მიაჩნიაო.

„ახ, რა დრო იყო!.. მაგრამ არა, ეს სწორედ საზამთროა. მაშ ღმერთს ისე აღარ გაუწირივარ, ალბად იმისთვის, რომ ჩემი სიცოცხლეც საჭირო იქნება ქვეყნისათვის“.

იფიქრა ბუზმა და ახლა კი თამაშათ და სიხარულით ნიკოს თავისაკენ გაქანდა.

— ბიქოს, რა ამბავია; ეს ბეწვეები რაღა ჯანდაბაა. ჰა, ალბათ ზამთარში თუ მოდის ამისთანა საზამთრო? დაილოცა ღვთის განგება. აი ამ მცენარისათვისაც კი სიცოცხლის დასაცავათ რაღაც ბალანი მიუნიკებია და ჩვენ, ბუზები კი... მაგრამ რა დროს ფიქრი და წუწუნია.

ეს მცენარეა ულონო და უსულო; იგი მიწას მიჰკვრია, ვერსად ვერ გაექცევა და მე კი თავისუფლათ დავსეირნებ, როცა მინდა ცის სიღრმეში ვარსკვლავთ კოხტათ გავეთამაშები, თავს მოვაწონებ; როცა მინდა თვალ უწვდენელ ხრამში ჭიანჭველებს სტუმრათ ვეწვევი, ეს კი... ეს მხოლოდ ჩვენს სარ-

ჩენათ არის გაჩენილი. ო, ო, რა დიდია, ალბად ძლიერ მწიფეა და რასაკვირველია, როგორც მუდამ მეტი სიმწიფისაგან გაბზარულ-გაცინებული სადმე იქნება; იჰ, თანაც როგორ დამთბა!

ბუზი მართლაც მოღონიერდა, ნიკოს კეფას თავაზიანად აუარ-ჩაუარა, შემდეგ ძებნით გაგულისებულმა საქაჩრისაკენაც აისეირნა.

— ბიქოს, ეს რაღა არის, მოტუსულ მინდორს არა ჰგავს? ალბად ეს წვრილმან ქიებისსაცეკვაოთ თუ არის გამართული, თორემ ჩვენი თავისუფალი ბუზები განა აქ დაეტევიან? მაგრამ, ჩუ!.. რაღაცა სუნი მომდის... ახ, რა კარგია. აი აქედან, აქედან ისმის, ალბათ იქით თუ არის გაბზარული; დაგელოცა, ღმერთო, სამართალი! დიდი მოწყალე და განგებიანი რამა ხარ!

ბუზი აღტაცებით იმ ადგილას გაქანდა, საიდანაც სუნი მოსდიოდა და ცოტა ხნის შემდეგ მართლა ბედნიერებას მიაგნო. ახლა კი აღარ მოკვდება; სიცივე და სხვა ქირი მას ვერას დააკლებენ. უშველებელი წითელი გორა ნახა, სადაც ალაგ-ალაგ წითელივც წყარო მზის სითბოსაგან ოღნავ ჟონავდა. სიხარულით აღელვებულმა ბუზმა ჯერ გვერდით აუარ-ჩაუარა, ალბათ გული ძლიერ თუ უფრიალებდა და მის დაწყნარებას ცდილობდა. მღელვარების გასაქარვებლათ ერთხელ რაღაც ვარჯიშობა გააკეთა, ყირამალა შედგა, უკანა ფეხები გაიძაგრა, გაუსვა და გამოუსვა, მაგრამ რაკი ვერაფერმა ვერ უშველა, თავის თავს შეუტია.—მეტის მეტი სიხარული მაგნებელიაო და შემდეგ გმირულათ გადააბიჯა. ნიკო კი აბა რას იგრძნობდა; იგი ისე იყო ხომალდებით გატაცებული, რომ ყველა მარცხი და ფათერაკი გუშინდელ ამბავთან ერთად მთლათ დაავიწყა. მართალია გუშინ ტახტის ქვეშიდან ბღრილით გამოსულმა დაიფიცა თავის დღეში კეკე—მალულას აღარ ვითამაშებო, მაგრამ დღეს რომ იმ ოხერა ლურსმის ნაკაწრი აღარ ახსოვდა?

ბუზი კი ამ დროს ისე მოღონიერებულიყო, რომ გამხიარულებულს ყავარჯენი ხელში აეღო და ახლა ქვეყნის დასათვლიერებლათ ქვემოდ, შუბლისაკენ ჩამოესეირნა.

— განა ბევრია საჭირო, ჩვენისთანა საწყლებისათვის,

წაიზმუკუნა მან, როდესაც შემოდგომის ხნულივით შავად გადაჭიმულ წარბს მიუახლოვდა და განცვიფრებით უფრო ქვემოლ ხრამს ჩახედა.

— რა ვქნა, რა ამბავია, რა ლამაზია აქაურობა, აბა ხანგრძლივი სიცოცხლე თურმე იმისთვისაა სანატრელი, რომ ბევრს ნახავ, ბევრს გაიოცებ და მრავალს იგრძნობ. მაგრამ, დაცა, თუ თვალები არ მატყუებენ, მგონი ქვემოთ ტბა დგას. აგერ, ძლიერ კი ლაპლაპებს და შიგ სარკესავით ყველაფერი კი სჩანს, თითქოს ღობეც არტყია. ერთი თუ არ ჩაველ და ამ გახურებულ გულზედ ანკარა წყალს სიამოვნებით არ დავეწაფე... მაგრამ, აი დიდება შენდა, ღმერთო, საკვირველი არ არის, რომ ეს ერთი საზამთრო მას სულ სხვა ნაირად შეეუქმნია, მთელი ქვეყანა ზედ გამოუსახია, მხოლოდ უფრო პაწიათ და უფრო ლამაზათ. მაგრამ ის უფრო საკვირველი არ არის, რომ იმ დროს, როცა მთელი ქვეყანა ყინვისაგან მოტუხულია, როცა ტბანი და მდინარეები ყოველგან შეყინულია, აქ თვალ წარმტაცათ ციმციმებს და უცხოთ ღელავს; არა, უსათუოდ უნდა გავიგო რა ამბავია.—

ასე გადასწყვიტა გაოცებულმა ბუზმა, საფეთქელზედ არხინად ჩამოსრიალდა და თვალისაკენ ფრთხილი ნაბიჯით გასწია. ნიკა კი ამ დროს ძლიერ ღელავდა. ერთი ხომალდი მეორეს სწრაფად უახლოვდება და აჰა, საცაა დაეჯახება.

უ, უ, უ, ღმუის ნიკო გემის მაგივრათ.—

— თავს უშველეთ, თავს!—გაიძახის რიხიან ხმაზედ და თან მაზედ რაც უნდა მოხდეს უკვე საშინელს სურათებს ხელავს.

მაგრამ სწორედ ამ წამს ქვემო ქუთუთოსთან ჯერ უსიამოვნო ლიტინი იგრძნო, შემდეგ თვალზედ შავათ რალაცა გადაეფარა. მან მოუთმენლათ ხელი ისევ გაიქნია და ბუზი ძირს ჩამოაგდო.

გაწყდა ძაფი ამაღელვებელ ფანტაზიისა. მისი ყურადღება ახლა ბუზის უღონო ფეხების ქნევამ მიიპყრო.

შე ოხერო, შენა! კიდევ დალოღავ, რა გინდა ჩემგან? წარმოსტევა გაბრაზებით ნიკომ და ახლა ბუზს მიაცივდა. მას საშინლად აკვირვებს მისი იმ გვარი უღონობა, თითქოს ხელი ისე ძლიერაც არ მოურტყავს და დახე, ოდნავლა იძვრის! ზაფ-

ხულში კი მუდამ თავ-პირი ჰქონდა გამოთქვეფილი, რადგან თუ ერთი ოხერი ბუზი მიაცივდებოდა, ხელით კი არა, რკინის ჯოხითაც კი ვერ იცილებდა და ახლა კი, დახეთ, მხოლოდ უღონო ხელის დაქნევით რა რიგ დაამონა? აგერ ფრთებიც რა რიგ გაბრუნდება! საშინელება, საშინელება!

ნიკოს თითქოს შეეზიზღა და თითქოს გულიც მოუვიდა. მაგრამ, ეჰ! ხომ სულ ერთია, ღღეს თუ ხვალ მაინც მოკვდება და მოდი ერთი გმირათ შეგქმნი ამ უკანასკნელ წამს. ხელათ გემის უმფროსათ გაგხდი და ზღვის ტალღებთან შენ შეგაბრძოლებ. აბა, დაჯექ, დაჯექ შენა! ჰო, ეგრე! ახლა გასწი ჩქარა.—ნიკო თითქოს ისევ გაცოცხლდა. ბუზი გოგრის გულის ჩენჩოზედ დასვა, ზღვის ტალღებს მისცა, თვითონ ტივებს მიმართა და გაუტია.

— ო, ო, გემი მოდის, მეორე გემიც, ჩქარა გზა აუქციე, ეი, მეზღვაუო, გზა, თორემ დაიღუპე! ყვირის ნიკო აღელვებით, მაგრამ სანამ თვითონვე გზას აუქცევდა, ბუზი გაინძრა, მეორე მხარეს გადიზნიქა, გემი დასძალა და წყალში ჩავარდნილს ჩენჩოც ზედ გადაეფარა.

— არიქა, უშველეთ, უშველეთ!—უფრო ხმა მაღლა გაჰკივის ნიკო და თან გაორკეცებულ ცნობის მოყვარეობით შესცქერის, ნეტა რა იქნებაო. მას საშინლათ სურს გაიგოს გემის უმფროსი რა ღონეს იხმარს, ტალღებს რა რიგ შეებრძოლება. ახ, ნეტა გადარჩეს, ერთხელ გმირი ბუზი მაინც იხილოს, მით უმეტესს, რომ წყალი ისე პაწიაა და ახლა თვითონაც მიეშველება, საყვირის მაგივრათ ის შეჰქმნის განგაშს, ზღვის კანდელის ნაცვლათ ის გაუკვლევს გზას აბა, უ... უ...

— მაგრამ რაღა უ... ნიკომ ერთ წამს ხმა ჩაწყვიტა და მოიღრუბლა: დახუთულმა და ისედაც უღონო ბუზმა დიდხანს ვერ შესძლო ბრძოლა; ორჯერ, თუ სამჯერ ვაი-ვაგლახით ძლივს ამოიყურყუმელავა, შემდეგ ზურგზედ გადატრიალდა, წინა ფეხი ერთხელ ისე მძიმედ დაიქნია, თითქოს ვისმეს დაემდურაო და გაჩერდა.

ნიკომ გაბრაზებული ძალღივით ცალი ყბა ზემოდ ასწია, უგემურათ ჩაიციანა, შემდეგ ბუზი წყლიდან ამოიყვანა, ფარდის კალთით წყალი შესწმინდა, ხელის გულზედ დაისვა და ორთქვლა დაუწყაო. შენი მტერი, ბუზი აღარ ინძრეოდა. ნი...

კოს გუნება მთლად შეეცვალა, მაგრამ ამ დროს ზემო ფანჯარის ჩარჩოდან მეორე ბუზი ჩამოვარდა, ისიც გულდაღმა დაეცა და ფეხების ქნევა შესწყვიტა.

— ჰო, აი, ესეც ასე მოკვდებოდა!..

თითქოს შვებით წარმოსთქვა ნიკომ, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ ისევ უმეხად ზედ დაუმატა:

— განა სულ ერთი არ არის, ყინვა სადმე კუნჭულში საცოდავით გააშეშებდა თუ ამ გუბეში ჩაიხრჩობოდა?!

ამ სიტყვებით ნიკომ ბუზები იქვე დაყარა და მინებს შეხედა: ყინულის ცრემლები ერთი მეორეზედ სწრაფად დაქანებული მორბოდნენ და თან აღმასებოვით ბრწყინავდნენ. შეხედა ნიკომ, მაგრამ იქ კი ვეღარ გაჩერდა, ერთხელ ძალზედ გაუსტვინა და ფანჯარას მოშორდა. დედა სახლში არა სჩანდა, თუნუქის კარი ღია იყო, ალბათ შეშისთვის თუ წასულიყო. გამორკვეულ ნიკოს ტირილიც მხოლოდ ახლა შეესმა: ტახტზედ მჯდომ პაწია ელენეს გალურჯებული ხელები მუხლებზედ დაეწყო, კისერი გადაეღრიცა და მარტო დარჩენილი კარებს ტირილით მისჩერებოდა. ნიკო მივიდა, ბავშვს დაფხრეწილი რაღაც წამოაფარა, კალთაში ჩაისვა და უხმოთ, უსიტყვოთ მოეხვია, მაგრამ თითქოს ვერ ისვენებდა, ბავშვს იგი ხან ფეხებზედ ძონძს უსწორებდა, ხან ცრემლებს სწმენდდა, ხელებს თავის უბეში უყოფდა და თან ისე ნაზათ იხუტებდა, თითქოს უმწეოს ნათლად რისგანმე იცავდა.

ცქვიტი.

ზამთრის ჰირო.

ცივდა... ოხვრით, ქვითინით,
ხეს მოსწყდა მწვანე ფოთოლი;
ტყემ გაიძარცვა სამოსი,
ქვითინებს მდგეო ობოლი..

ველზე მიყუჩდა ფრინველთ ხმა, —
მიწყდა სიმღერა ტკბილია;

გლოვობს ბუნება ლამაზი:

მწუხარე, დაღვრემილია!..

წვიმს და წვიმს!.. ცა მოღრუბლული

ქმუნვით დასცქერის არესა.

სცივა მიდამოს... ვერ უმზერს

შუქ-მფენ მზეს, მოელვარესა...

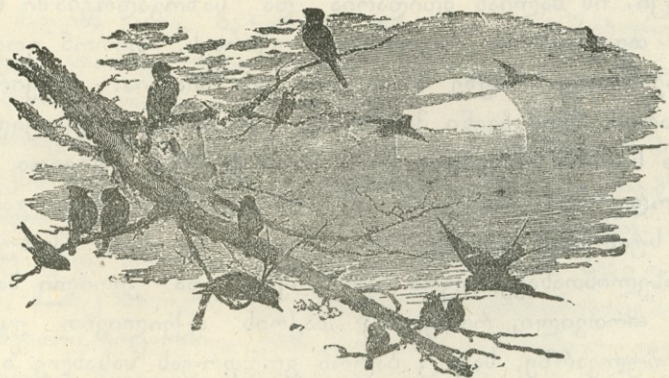
მთებზე დათოვა...და თოვლმა

დაჰფარა სახე მთებისა...

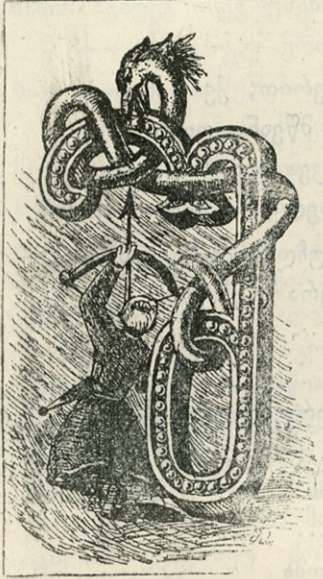
მოდის თეთრ-წვერა ზამთარი,

მოდის და მოიმღერისა!..

ვ. გორგაძე.

დაკარგული ბავშვი

(ფრანსუა კოპენი)

ობის წინადლით, დილით, ბრწყინვალე და მხიარულმა მშემ მთელი პარიზის არე-მარე გაანათა. ამ დღეს თავის დიდებულ სასახლეში ბანკირმა ჟან-ბატისტ გოდფრუამაც გამოიღვიძა.

რა სიხარულს გრძნობს ადამიანი ხოლმე, როდესაც ორი კვირის ღრუბლიან და ნისლით მოცულ არე მარეს ქარის წყალობით შეეცვლება

სახე და განათლება! ვის არ ესიამოვნება მზის სხივით მოფენილი ქუჩები? ყველანი მხიარულათ დაუხვდებიან მზეს, როგორც ძველ მეგობარს. მზე ხომ დიდებული პირია! უწინ მზეს ღმერთათ სთვლიდნენ, ადამიანი თაყვანსა სცემდა, მართალია მზე დიდებულია, მაგრამ არც ჩვენი ბანკირია—პატარა კაცი. ის ძალიან მდიდარია და საზოგადოებაში სხვა და სხვა თვალსაჩინო ადგილებიც უჭირავს. თითონ გოდფრუას თავის თავი მზეზე ნაკლებათ არ მიაჩნია. საკვირველი არ არის, რომ ჩვენი მოთხოვნა იწყება სწორედ იქიდან, რომ რვა საათზე თხუთმეტ წუთ ნაკლებ—მზე ამოვიდა და ბატონ გოდფრუამაც გაიღვიძა. ამ ორი დიდებული პირის გამოღვიძება სულ სხვა და სხვა ნაირი იყო. კეთილმა მოხუცმა მშემ ამოსვლისთანავე ბევრი სასიამოვნო და კეთილი საქმე გააკეთა: თრთვილი, რომელიც შაქრის ფქვილივით ეყარა პარიზის ბუღვარზე, სადაც ბატონ გოდფრუას სასახლე იდგა მის დიდრონ ხეებს მიაშუქა თავისი მშვენიერი სხივები და

ეს დიდრონი ხეები ვარდისფერ მარჯნებათ გადაიქცა. კეთილმა მნათობმა ამავე დროს თავისი მხიარული სხივები მიანათა ყველა გამვლელ-გამომვლელს, რომელნიც გაჭირებამ ასე აღრე ვარეთ გამოიყვანა. მზე ერთნაირათ უღიმოდა: ღარიბ მოხელეს, ძველ სუბუქ პალტოში გამოხვეულს, რომელიც სამსახურში მიეჩქარებოდა, მკერავ ქალს, რომელსაც თხელი მოსახურავი ჰქონდა მხრებზე მოსხმული და სიცივით კანკალებდა, მუშას, რომელსაც ჰურის ყუა ხელში ეჭირა და მირობდა, წაბლის გამყიდავს, რომელიც მის მოხალვას აპირებდა. ერთი სიტყვით მზე გამოჩნდა და ყველა გაამხიარულა და ასიამოვნა.

იგივე არ ითქმის ბატონ გოდფრუას შესახებ. იმას ცუდ გუნებაზე გამოედევია. წინა დღის მინისტრის სადილის შემდეგ, სადაც იმდენი ფერად-ფერადი საქმელი მიაართვეს სუფრაზე, რომ ზოგიერთებს მთელი წლის განმავლობაშიაც არ ეღირსება ამოდენა საქმლის ნახვა. ბანკირს ამ დილით კუჭი მოშლილი ჰქონდა. ამან რომ დარეკა, მოსამსახურემ პირის მოსაპარსი წყალი აიღო ხელში და მოსამსახურე ქალს მისძახა:

— ცუდათ არის საქმე! უთუოდ დღეს ჩვენი ბატონი ცუდ გუნებაზეა. ზარის დარეკაზე ეტყობა!

მოსამსახურე ფეხ-აკრეფით შევიდა ოთახში, ფარდები ახადა, ბუხარში ცეცხლი დაანთო და ყველაფერი დიდი სიფრთხილით მოამზადა.

— როგორი ამინდია დღეს?—ჰკითხა გოდფრუამ უკმენხათ და თან თავის დიდებულ მუცელზე თბილ ფუფაიკის ფოლაქებს იკრავდა.

— ძალიან ცივა, ბატონო, უპასუხა მოსამსახურემ— დილის ექვს საათზე შვიდი გრადუსი სიცივე იყო, ეხლა კი ცა გადიწმინდა, უთუოდ დათბება.

სამართებლით ხელში ბატონი გოდფრუა სარკმელთან მივიდა, ლეჩაქის პატარა ფარდა გადასწია და როცა ბულვარი მზით განათებული დაინახა პირი მოიგრიხა, თითქოს იღიმებოდა. რას იზამ! რაც უნდა დიდებული და თავმომწონე იყო შენი დიდს კაცობით, მაინც ნათელი მზე, მეტადრე ქრისტიშობისთვეში— ისეთი იშვიათი მოვლენაა, რომ ყველას გულს უმხიარულებს! აკა ბანკირმაც წყალობა მოიღო და გაიღიმა. ამავე დრო-

იცინოდა სტამბის შაგირდიც და მხიარულათ ყინულზე მის-
 რიალებდა. როგორ ეწყინებოდა და გაწყრებოდა ბატონი
 გოდფრუა, რომ ვისმეს მისთვის ეთქვა, სტამბის პატარა შა-
 გირდი და ის-ერთ და იგივე სიამოვნებას გრძნობდენ.

ბანკირმა ერთ წუთას საქმეები და თავისი დიდებულებაც
 მიივიწყა და ბავშვური სიამოვნებით შესცქეროდა გამვლელ-
 გამომვლელს. მაგრამ ამ გართობამ დიდხანს არ გასტანა.
 სარკმელში ცქერა და მზის სხივებით სიამოვნება ხომ უსაქ-
 მური კაცის, ქალების, ბავშვების და პოეტების საქმეაო. იმას
 ამისთვის არა სცალოდა.

ბანკირმა საჩქაროთ პირი მოიპარსა, ტანთ ჩაიცვა და
 პურის საკმელ ოთახში გავიდა, სადაც საუზმე მოელოდა.
 რაჯგან დღეს ცოტათი შეუძლოთ იყო, ამიტომ სუბუქი საქმე-
 ლები მოართვეს: თოხლოთ კვერცხები და სხვა. საუზმეს რომ
 ათავებდა, კარები გაიღო, და ოთახში კოხტა ოთხი წლის პატა-
 რა ბავშვი შემოვიდა. მას ცისფერ ხავერდის ტანისამოსში
 და დიდი თეთრი ფრთით მორთულ ქუდში ძალიან სუსტი
 და ავამტყოფი შეხედულობა ჰქონდა. ყმაწვილი შემოიყვანა
 მომვლელმა ნემეცის ქალმა, რომელსაც მეტათ დაფანტული
 შეხედულობა ჰქონდა. ყოველთვის ამ დროს რაული მამას-
 თან შემოდებოდა. მამა ათიოდ წუთის განმავლობაში მიეფერებო-
 და, მეტი არა სცალოდა, ეტლი გარეთ უცდიდა სხვა-და-
 სხვა საქმეზე და კრებებზე ეშურებოდა. განა ამას შვილი არ
 უყვარდა? არა, ძალიანაც უყვარდა, მაგრამ რას იზამდა, არ
 ეცალა.

რაულის დედა ძველი კეთილ-შობილის ოჯახიდან იყო,
 ლოგინობაზე მოკვდა და მას აქეთია ბავშვი უდღელოთ იზრდე-
 ბოდა. იმან დედის ალერსი არ იცოდა, მამაც ხომ გართული
 იყო საქმეებში, ცდილობდა რაც შეიძლება მეტი სიმდიდრე
 შეეძინა, რომ ერთად ერთ მემკვიდრესთვის დაეტოვებინა ბავშვი
 ამ უზარ-მაზარ მდიდარ სასახლეში სულ მუდამ მარტო-მარტო
 მოწყენილი იყო.

— გამარჯობა, შვილო, უთხრა მამამ ალერსით. ხელ-
 ში აიყვანა და აკოცა. ამ დროს იმას ყველა ერთ წუთას
 საქმეები მიავიწყდა.

— გამარჯობა, მამილო, უპასუხა რაულმა, — მამა, განაგრძო ბავშმა, — ამაღამ პატარა იესო წაღებში ჩასდებს რასმეს?

— ჰო, რასაკვირველია ჩასდებს, — უპასუხა მამამ, — თუ შენ კარგი და ჭკვიანი ბავშვი იქნები — ქალბატონო ბერტა, ხომ არ უჩივით რაულს?

აღმზრდელ ქალს ისე შერცხვა, რომ ვერაფერი ვერ უპასუხა და გაიცინა. სიცილი ბანკირმა თანხმობის ნიშნით მიიღო.

— დღეს კარგა ამინდია, თუმცა კი ცივა, — სთქვა მან: თბილათ ჩააცვით და მოხსოვს ბაღში წაიყვანეთ. მხოლოდ არ გააცივოთ.

აღმზრდელმა ქალმა ხელ ახლათ გაიღიმა. გოდფრუამ აკოცა ბავშვს, საჩქაროზე გამოვიდა, ეტლში ჩაჯდა და წავიდა.

საქმეები რომ გაათავა ბანკირს დილანდელი ბაასი შეილთან გაახსენდა. მეეტლეს უბრძანა საუკეთესო სათამაშოების მალაზიაში მიეყვანა. აქ ბევრი ძვირფასი სათამაშოები იყიდა: გორგოლაქებიანი ცხენი, ხომალდი, რკინის მატარებელი, და ბევრი სხვა. ყველა ეს ეტლში ჩაულაგეს და კმაყოფილი მამა სახლისკენ გაემგზავრა.

ის სიყვარულით ოცნებობდა რაულზე... იმას წარმოუდგა თავისი შეილი უკვე მოზრდილი. რასაკვირველია მას კარგათ აღზრდის, სხვა და სხვა ენებს შეასწავლის, ხატვას, მუსიკას, სიმღერას... იმას კარგი და კობტა მიხვრა-მოხვრა ექნება და ვინ იცის, თუ მეფე საფრანგეთში დაბრუნდა, შესაძლოა რაულს სასახლეში საუკეთესო ადგილი მისცენ.

ამ ოცნებებში გართულს გოდფრუას სრულებით დაავიწყდა რა დღესასწაულისთვის შეილს სათამაშოები უყიდა. იმას დაავიწყდა ინიც, ვის სახსოვრათ დღესასწაულობდნენ ამ დღეს, დაავიწყდა ბაგაში დაბადებული ბავშვი, რომელიც, როცა წამოიზარდა, ღვთისმცნებას, ღმობიერებას და თანასწორობას ქადაგებდა. ასწავლიდა, რომ ვისაც უნდა ღმერთმა შეიყვაროს, ის უნდა მთელ კაცობრიობას ემსახურებოდეს.

მეეტლემ დაიყვირა, მის ყვირილზე ალაყაფის კარები გააღეს, ეტლი ეზოში შევიდა და სასახლის კარებთან გაჩერდა.

როცა გოდფრუა დერეფანში შევიდა, გაუკვირდა რომ

მთელი მოსამსახურეები აქ მოგროვილიყვნენ. ყველას შეშინებული სახე ჰქონდა, კუთხეში, თვალეზე ხელებ მიფარებულნი, აღმზრდელი ქალი იჯდა.

— რა ამბავია? რა მოხდა? დაიყვრა მან.

უფროსი მოსამსახურე წინ წამოდგა და შეწუხებულის ხმით თქვა:

— ბატონო, რაული...

— რა დაემართა? სად არის?— გააწყვეტინა სიტყვა აღელვებულმა გოდფრუამ.

მოსამსახურეებმა ყველამ ერთად დაიწყეს ლაპარაკი: „ბერტამ ბავშვი სასეირნოთ წაიყვანა. იმის მაგივრათ, რომ მონსოს ბაღში წასულიყო, უფრო შორს, ქალაქის განაპირას, ანიერის საბაეოსთან გასულა, სადაც თავისი ნაცნობები ჰყავდა... ამ უთაურმა ქალმა კარგა ყური ვერ უგდო, ბავშვს გზა დაებნა, დაეკარგა... ყველგან მოგძებნეთ, პოლიციაშიც შევატყობინეთ, ყველგან კაცები გავგზავნეთ, მაგრამ ვერსად ვერ იპოვნეს. ცუდი ადგილია. ვინ იცის, ყველა მაწანწალა იქ დანაფარდობს... ვაი თუ ბავშვი მოიპარეს“...

გოდფრუა მებ-დაცემულივით იდგა; ჯერ ყურს უგდებდა, მაგრამ ვერაფერი ვერ გაეგო, რასაც ეუბნებოდნენ; ბოლოს გონზე მოვიდა, მიხვდა, რომ აღმზრდელს ქალს ბავშვი დაუკარგავს და გამწარებული მივარდა იმას, მხრებზე ხელი წაავლო და დაუყვრა:

— რა უყავი ჩემი რაული? როდის და სად დაჰკარგე? ეხლავე სთქვი! გონება დაკარგული ქალი ხმას არ იღებდა: ტიროდა და კვნესოდა. გოდფრუამ იგრძნო, რომ ამ ადამიანისაგან ვერაფერს ვერ ვაიგებს და ძირს ჩაირბინა. ეტლი ისევ კარებთან იდგა, შიგ ჩახტა და უბრძანა მალე პოლიციის სასამართლოში წასულიყო. როდესაც იქ მივიდა, პოლიციის მოხელეები კიდევ წასულ-წამოსულიყვნენ. დღესასწაულის გამო ყველა სახლში მიეჩქარებოდა. მაგრამ ბანკირი შეევედრა მეკარეს, პოლიციის უფროსისთვის შეეტყობინებინა: — ბანკირი გოდფრუა ძალიან საჭირო საქმისათვის მოვიდა-თქო... შვილი დაჰკარგვია... მოახსენე, აბა მალე!

მეკარეს ოქრო ჩაუღო ხელში. მეკარემ, არ ვიცი სიბრაღეულით თუ ოქროს დანახვით, მაშინვე კარი გაუღო

და პოლიციელის უფროსის ოთახში შეიყვანა. გოდფრუა პირის-პირ დიდებულ მოხელესთან იდგა, უფროსი, როგორც ეტყობოდა, წასასვლელათ ემზადებოდა; ფრაკში იყო გამოწყობილი და ხელთათმანები ხელში ეჭირა. ბანკირი კრძალვით შესცქეროდა ამ კაცს, რომელზედაც მთელი იმისი იმედები იყო დამყარებული. მუხლები ეკვეთებოდა, თავი ველარ შეიმავრა და სავარძელში ჩამოჯდა. უთავბოლოთ დაუწყა თავისი მწუხარების ამბობა.

იმის ბედზე უფროსსაც შეიღებინა ჰყავდა და თანაგრძნობით ყურს უგდებდა, როდესაც ბანკირმა გაათავა, უფროსმა ჰკითხა:

— თქვენ ამბობთ, ბატონო ბანკირო, რომ ბავშვი ოთხ საათზე დაიკარგა?

— დიახ, ბატონო.

— მაშ ბინდისას, ჰმ! ბავშვმა ლაპარაკი იცის? შეუძლია თავის გვარი და სადაც დგას აუხსნას?

— არა მგონია? ვშიშობ, ვერ მოახერხებს.

— ეგ კარგს არას მოასწავებს... დიად, თქვენ იძახით, რომ ანიერის საბაჟოსთან დაიკარგა? საშიში ადგილია... სასოწარკვეთილებას ნუ მიეცემით. ყოველ ღონეს ვიღონებთ. იქ კარგი გამოცდილი პოლიციის მოხელე გვყავს. აი, ეხლავე ტელეფონით მოველაპარაკები.

უფროსი გავიდა ოთახიდან. გოდფრუა აღელვებული იყო და მოუთმენლათ მოელოდა პასუხს. თითქოს ის იმედი, რომელიც უფროსზე დამყარებული ჰქონდა, შეერყა. იმას ეგონა, რომ ბავშვის პოვნა შეუძლებელი იყო და საშინელი მწუხარება იგრძნო! თავი ასტკივდა, გული უფრიალებდა. სასოწარკვეთილებით შესცქეროდა იმ კარებს, საიდანაც უფროსი უნდა შემოსულყო. ყოველ ხმაურობაზე კრთოდა. დრო ისე გაგრძელდა, რომ თითქოს უფროსის შემოსვლას აღარ ელირებოდა.

ბოლოს ფეხის ხმა მოესმა, კარები გაიღო და უფროსი მხიარულათ შემოვიდა.

— მომილოცავს, გამარჯვება! თქვენი შვილი უპოვნიათ! გოდფრუა მივარდა უფროსს და ხელები მავრათ მოუჭირა.

— თქვენი შვილი ცისფერ ტანისამოსშია გამოწყობილი და ქულზე დიდი თეთრი ფრთა აქვს?

— დიად, დიად, — წამოიყვირა ვახარებულმა მამამ, — ის არის, უთუოდ ის არის!

— აი, ყური დამიგდეთ: იქ პოლიციაში მისულა ერთი ღარიბი მუშა და გამოუცხადებია, რომ ბავშვი იპოვნა. ამ მუშის აღრესია: პიერონი, ქუჩა კალიო, ქალაქის განაპირას. თუ ცხენები გივარგათ — ერთ საათში მიხვალთ კიდევ იქ. უნდა გაუწყოთ, რომ თქვენი შვილი დიდებულ სასახლეში არ იმყოფება. ის კაცი, რომელსაც თქვენი ბავშვი შეუხიზნია, უბრალო მწვანეხალის დამტარებელია.

გოდფრუა ყურს აღარ უგდებდა, ისე უხაროდა, რომ მზათ იყო თავის შვილის მხსნელს მუხლებზე მოხვეოდა. ისევ ჩახტა ეტლში, რომელიც დიღანდელი ნაყიდი ძვირფასი სათამაშოებით სავსე იყო და გასწია. ცხენები თუმცა დაღალულნი იყვნენ შიამაქანებდნენ ეტლს. აი გაიარეს განათებული ბუღვრები და სიმაგრეები, და ვიწრო, ტალახიან, მიყრუებულ ბნელ ქუჩებში შეუხვიეს. ეტლი გაჩერდა ერთ დაბალ ქუქყიან სახლთან, ფანრის სინათლის წყალობით გოდფრუამ სახლის ნომერი ძლივს გაარჩია. აი, სწორედ ამ სახლში დგას ის კაცი, რომელზედაც პოლიციის უფროსმა მიუთითა. ეტლის ხმაურობაზე სახლის კარი გაიღო და ერთი მალალ-მალალი, გამხდარი წითელ უღვაშებიანი, შუა ხნის კაცი, გამოჩნდა კარებში. ბანკირმა შეამჩნია, რომ ცალი ხელი არა ჰქონდა, რადგან სახელო ცარიელი ეკიდა.

როცა მდიდრული ეტლი და ძვირფასს ქურქში გამოხვეული კაცი დაინახა, წამოიძახა:

— თქვენ, ბატონო ჩემო, უსათუოდ იმ პატარა ბიჭუნას მამა ბრძანდებით? წასაყვანათ მობრძანდებოდით? ნუ შესწუხდებით, საიმედო ადგილას არის. აი მობრძანდით, ფრთხილათ... ბავშვებს სძინავთ...

პატარა ოთახში შევიდნენ. გოდფრუამ მიიხედ-მოიხედა და გაიფიქრა: რა სიღარიბეა. უხეირო სანათური ოთახს ძლივს ანათებდა. სინათლეზე ღარიბი ოთახის მოწყობილობა თვალებში ეჩხირებოდა. ერთ კედელთან ორიოდ დამტვრეული სკამი იდგა, მეორე კედელთან ერთი უუჯრო კამოდი და ერთი მაგიდა, რომელზედაც ვახშამის მონარჩენი ნამცეცები ეყარა.

კამოდის თავზე იაფ-ფასიანი სურათები იყო და იმათში ეი-ველის კომიკა.

სახლის პატრონმა სანათური ხელში აიღო და თითის წვერებზე ოთახის კუთხეში მივიდა, სადაც საწოლი იდგა. ამ საწოლზე უზრუნველათ ორ ბავშვს ეძინათ, უფროსს ხელი მოეხვია უმცროსისთვის და ისიც გულში ჩაჰკროდა. გოდფრუამ თავისი შვილი მაშინვე იცნო.

— ბავშვებს ძალიან ეძინებოდათ, — სთქვა ნელის ხმით პიერონმა, — არ ვიცოდი, როდის მოვიდოდნენ ამის წასაყვანათ, ამიტომ ჩემ ბიჭთან ერთად ჩემ ლოგინში დავაწვინე, ჩემ ბიჭს ყოველთვის კიბის ქვეშ სძინავს თავის საკუთარ ლოგინში. ეხლა კი ვიფიქრე, ორივე ერთად ჩემ ლოგინში დამეწვინა, უფრო თბილათ იქნებიან მეთქი, მე კი მთელი ღამეც რომ არ დავიძინო არა მიშავს რა, ხვალ დილაზე ალიონზე უნდა წავიდე ბაზარში.

გოდფრუა პიერონის ლაპარაკს ყურს არ უგდებდა, ის მძინარე ბავშვებს დასცქეროდა და გულში ახალი გრძობა ეღვიძებოდა. ღარიბი ლოგინი, უბრალო ნაბდის საბანი და ორი ჩახუტული ბავშვი! როგორაა სუსტი გამქრალი და პატარა იყო იმისი შვილი, გვერდზე მწოლიარე ამხანაგთან შედარებით! გოდფრუა შურიო ჩასცქეროდა იმ მზე-მოკიდებულ სიცოცხლით სავსე ბიჭის სახეს.

— ეს თქვენი შვილია? ჰკითხა მან.

— არა, ბატონო, უპასუხა მწვანეილის გამყიდავმა, — მე ცოლი არა მყავს, არც შვირთამ. რა ჩემი საქმეა, უხელო აღამიანისათვის ცოლ-შვილი! ეტლმა გადამიარა და ესე დამახინჯდი. ეს ბიჭი ჩემი მეზობელი ქალისაა. საცოდავი დაქვრივდა, შვილი დარჩა, მძიმე მუშაობა დიდხანს ვერ შესძლო და მოკვდა. ის საფლავებისთვის მძივის გვირგვინებს ქსოვდა. ამ ხელობით კაცი ბევრს ვერაფერს ვერ შეიძენს. ხუთ წლამდის შესძლო შვილის შენახვა, მეზობლებმა ფული მოაგროვეს და საცოდავი ისე დამარხეს, ბავშვი კი მე ავიყვანე. ამან ბევრი სიამოვნება მაგრძნობინა, ჯერ მხოლოდ შვიდი წლისაა და ისეთი მოხერხებული და მარჯვეა, რომ მე მწვანეილის გაყიდვაში მშველის კვირაობით და ხუთშაბათობით; ისე ღღეებში, სწავლის შემდეგ, მწვანეილით დატვირთულ პატარა ეტლს ატა-

რებს ხოლომე. მუდმივ მყიდველს მწვანილს უწონავს და მათზე ჰყიდის. აბა, ზხელოთ რა მუშაობა შემძლია. უწინ, დღეში ათ ფრანკს ვშოულობდი! უნდა გითხრათ, რომ ძალიან გამჭირაბე და ცოცხალი ბავშვია. კიდევ მაგან იპოვნა თქვენი შვილი.

— მართლა მაგან?! წამოიძახა გოდფრუამ.

— მაგან, მართალს მოგახსენებთ. ეგ სასწავლებლიდამ მოდიოდა და ნახა, რომ ქუჩაში მოდის პატარა ბავშვი, გულ ამოსკვნით მოტირალე. მაგან ანუგეშა, ჰკითხა ვინ არის, საიდან, მაგრამ ვერ გაიგო რას ტიტინებდა თქვენი შვილი, თითქოს უცხო ენაზე ლაპარაკობდა. ჩემთან მოიყვანა, სადაც მწვანით ვვაჭრობდი. აქ დედაკაცები შემომეხვივნენ და ერთი განგაში შეჰქმნეს. „უნდა უთუოთ პოლიციაში წაიყვანო და იქ გაარჩევენ ბავის ლაპარაკსო“. ჩემმა ბიჭმა არა ქნა: „იქ შეაშინებენ, ნუ წაიყვანთ პოლიციაშიო“. ამასთანავე თქვენი შვილიც არ აპირებდა გაყოლას და თავის ამხანაგს არ შორდებოდა. რაც იყოს-იყოს, ვიფიქრე მე, ვაჭრობას თავი დავანებე და სახლში წამოვედი. აქ ვივანშმეთ და დავაძინე. რა ბავშვები არიან! შეხედეთ, ბატონო! რა ტკბილათ და მშვენიერათ სძინავთ,—ამათ ყურებით ადამიანი ვერ გაძღება.

გოდფრუას გულში უცნაური ცვლილება ხდებოდა. როცა აქ მოდიოდა—ფიქრობდა, რომ შვილის მხსნელს ფულით ვადუხდი მადლობასაო, ესლა კი ეჭვი შეეპარა. მდიდარ კაცის წინ ფარდა აიხადა და ღარიბი ადამიანის ცხოვრება თვალწინ წარმოუდგა, თუ რამოდენა კეთილი გული და ძმური სიყვარული სუფევს ამათ შორის: ღარიბი დედაკაცი ძმომე მუშაობაში მოკვლა, უნდოდა თავისი შვილი უქმროთ გამოეზარდა; დასახიჩრებელი, ღარიბი, ერთს წუთსაც არ შეტორტმანებულა, ბავშვი აუყვანია და ჰპატრონობს; ქუჩის ბიჭი მისშველებია თავისზე პატარა მოტირალე ბავშვს ქუჩაში, მას დამეგობრებია და როგორც უფროსი ძმა მზრუნველობა გაუწევია, ბიჭს უფიქრია, რომ პოლიციაში შეაშინებენო. ყველა ამ ამბავმა გოდფრუა გააკვირვა, და ძალიან ჩააფიქრა. არა, ეს ფულით არ ვადუხდის მადლობას. უფრო კარგ საქმეს იზამს. ბავშვს აიყვანს და იმის აღზრდაზე იზრუნავს. პიერონსაც მფარველობას გაუწევს.

ბანკირის ყველა ნაცნობებს და მეგობრებს გაუკვირ-

დებოდათ იმის გულში რომ ჩაეხედათ. ეს კაცი თავის დღე-ში ამ გუნებაზე არ ყოფილა, იმას ეგონა, რომ ამ ოჯახს გაამადიდებდა და მფარველი გახდებოდა, მაგრამ პირ იქით იმ ღარიბმა ხალხმა უძვირფასესი საჩუქარი მიართვეს: ამათ იგი შეიბრალებს!

ის საწოლთან იდგა, ბავშვებს ჩასცქეროდა და ფიქრობდა. ბოლოს მობრუნდა და მწვანილის დამტარებლის პატიოსან და კეთილ სახეს შეხედა.

— ჩემო კარგო, თქვენ და თქვენმა შვილობილმა ისეთი სიკეთე მიყავით, რომ ამის დაფასება შეუძლებელია. შემდეგში ნახამთ, რომ მეც ვიცი სამაგიეროს გადახდა, მაგრამ, ნება მიბოძეთ, რომ მადლობა გადაგიხადოთ, ვხედავ, რომ თქვენ ღარიბათ ხართ და ამაღამდელი ღამის სახსოვრად..

გოდფრუამ ხელი ჯიბისკენ წაიღო, მაგრამ პიერონმა შეაჩერა:

— არა, ბატონო, მე თქვენ მაგის ნებას ვერ მოგცემთ. ყველა ჩემს ადგილას მაგრე მოიქცეოდა. მე საჩუქარს არ მივიღებ, ნუკი გეწყინებთ. მართალია ღარიბი ვარ, მაგრამ ჯერ შიმშილით არ მოვკვდები: ღმერთი მოწყალეა, — ვიცხოვრებთ!

— კარგი, კარგი! შენი ნება იყოს. მაგრამ, ჩემო მეგობარო, შენისთანა მხნე და მშრომელი განა უკეთეს საქმეს ვერ იშოვნის? ნება მომეცით ამაზე ვიზრუნო.

პიერონმა მწარე ღიმილით მიუგო, რომ ბევრნი შეჰპირდნენ, მაგრამ არათფერი არ შეუსრულეს.

— რასაკვირველია, ბატონო, თუ კი მოწყალეობას მოიღებთ და რამე უკეთეს საქმეს მიშოვით...

გოდფრუამ იგრძნო, რომ პიერონს დაპირება არა სჯერა და შესწუხდა: გუნებაში კი გაიფიქრა: მწვანილის დამტარებელს დაფუძქიცებ, რომ ეს უბრალო სიტყვა და დაპირება არ იქნება და ყოველ ღონეს ვიხმარებ, რომ კიდევ ავასრულო

— ახლა თქვენი შვილობილის შესახებ ხომ ნებას მიბოძებთ ვიზრუნო? ჰკითხა მან თანაგრძნობით და აღელვებულის ხმით.

— მაგისთვის, მადლობას მოგახსენებთ, ბატონო, — უპასუხა მხიარულათ პიერონმა. — ბავშვზე ხშირად ვფიქრობ და ვწუხვარ, აბა, მარტო მე რა მფარველობას გაუწევს ყმაწვილი ძალიან გონიერი და ჭკვიანი, მასწავლებლები ემადლიერებიან..

პიერონი გაჩერდა. იმის თვალეში კიდევ ექვი გამოიხატა. ეტყობა არა სჯეროდა, რომ ყველაფერი ისე კარგად შეუსრულდება, როგორც უნდოდა, მართალია ეს ვაჟბატონი ეხლა სიხარულისაგან კარგ გუნებაზეა, მაგრამ, როგორც კი აღედან წავა, ყველაფერი დაავიწყდებაო.

— ეხლა, ბატონო, — წამოიძახა პიერონმა, — შეიძლება თქვენი ბავშვი ნელა ეტლში გადავიყვანოთ, არ გამოიღვიძებს, ხედავთ, როგორ მაგრა სძინავს, არც კი ინძრევა! თქვენ, რასაკვირველია გსურთ მალე სახლში წაიყვანოთ. იქა სჯობია, მოითმინეთ, ჯერ უნდა ფეხთ ჩავაცვათ.

გოდფრუა პიერონის მიხვრა — მოხვრას თვალს აღევნებდა, ბუხარში ორი წყვილი ფეხსაცმელი დაინახა: რაულის კოხტა და რბილი და ამის შვილობილის — სხვილი წაღები... იქიდან თითო ხის ჯამბაზი და პატარა პარკი კონფეტებით მოსჩანდა.

— რას უყურებთ, ბატონო, — სთქვა თითქმის მორცხვით პიერონმა, ჩემმა ბიჭმა ძილის წინ ორივე წყვილი წაღები ბუხარში შეაწყო. იმასაც, როგორც ყველა ბავშვებს, ჭგონია, რომ შობის წინა ღამეს ანგელოზი საჩუქარს მოუტანს. როცა პოლიციიდან სახლში ვბრუნდებოდი, ორივე ბავშვს ეს უშნო სათამაშოები უყიდე. — ვიფიქრე, ვაი თუ ბავშვი ამაღამ არ წაიყვანონ და ხვალ დილით გამოიღვიძებს და სათამაშო არ დახვდება მეთქი!..

გოდფრუას თვალეში ცრემლებით ავესო, როცა ამ კეთილი ღარიბი კაცის ლაპარაკს ისმენდა. უცბად ოთახიდან გავარდა და აუარებელი, დიღანდელი ნაყიდი საჩუქრები შემოიტანა, ორივე ფეხსაცმელის წინ დაალაგა. შემდეგ პიერონს, რომელიც გაკვირვებული შესცქეროდა ამ ბრწყინვალე სათამაშოებს, მოხვია და აღელვებული უთხრა:

— ჩემო, მეგობარო, ჩემო საყვარელო, ყველა ეს საჩუქრები დილას ჩემ შვილს უყიდე. მინდა რომ იმას აქ დახვდეს და შენს ბიჭს გაუყოს. დღეის იქით ესენი განუყრელი მეგობრები და ამხანაგები იქნებიან. გემუდარებით, დამიჯერეთ, მე ვკისრულობ ამას იქით თქვენზე და ბავშვზე ზრუნვას და მაინც კიდევ სამუდამოთ დავაღებული ვიქნები, თქვენ მარ-

ტო შვილი კი არ დამიბრუნეთ, თქვენ თვალები ამიხილეთ! მხოლოდ დღეს ვიგრძენ, რომ აქნობამდინ ფუჭათ ვცხოვრობდი. ჩემმა სიმდიდრემ ღარიბი ხალხი დამავიწყა, იმათ გაჭირებაზე, მწუხარებაზე არ ვფიქრობდი. ამ ორ მძინარე ბავშვის წინ სიტყვას გაძლევ, რომ არას დროს არ დავივიწყო ის, რაც ამ ბედნიერმა შობის ღამემ სიამოვნება მაგრძნობინა.

ეკ. მესხისა.

(თარგმანი.)

სასწაულები სახარას უდაბნოში

კვდარი, უსიცოცხლო უდაბნო სახარა ახლა ჰკარგავს თავის ადრინდელ სახეს, ყოველ წლობით რამდენიმე სამეცნიერო ექსპედიციები მიემგზავრებიან სახარას გამოსაკვლევათ. ფრანგებმა გაიყვანეს რკინის გზა სა-

ხარაში რამოდენიმე მანძილზე და ფიქრობენ დაანაგრძონ გზა მთელ უდაბნოში; ასე რომ სახარა „უდაბნო“თ აღარ ჩაითვლება. ხალხი იერიშით წინ მიდის, თან და თან იპყრობს ამდენ ხანს მიღვალ ადგილებს, იქ, სადაც ადრე ადამიანის ცხოვრება შეუძლებელი იყო. პატარა ხანს იქით იფეთქებს სიცოცხლე, მოგვესმება ცოცხალ არსებათა ჟრიაბული.

ადამიანს, სახარას გულში, შეხვდა მრავალი უცნობი მოვლენებები. რით არი გამოწვეული ეს მიზეზები მეცნიერებმა დღემდის არ იციან, ვერც აუხსნიათ. ამ გვარ მოვლენებსეკუთვნის „მომღერალი მთა“ და „მომამბე ღრუბელი“.

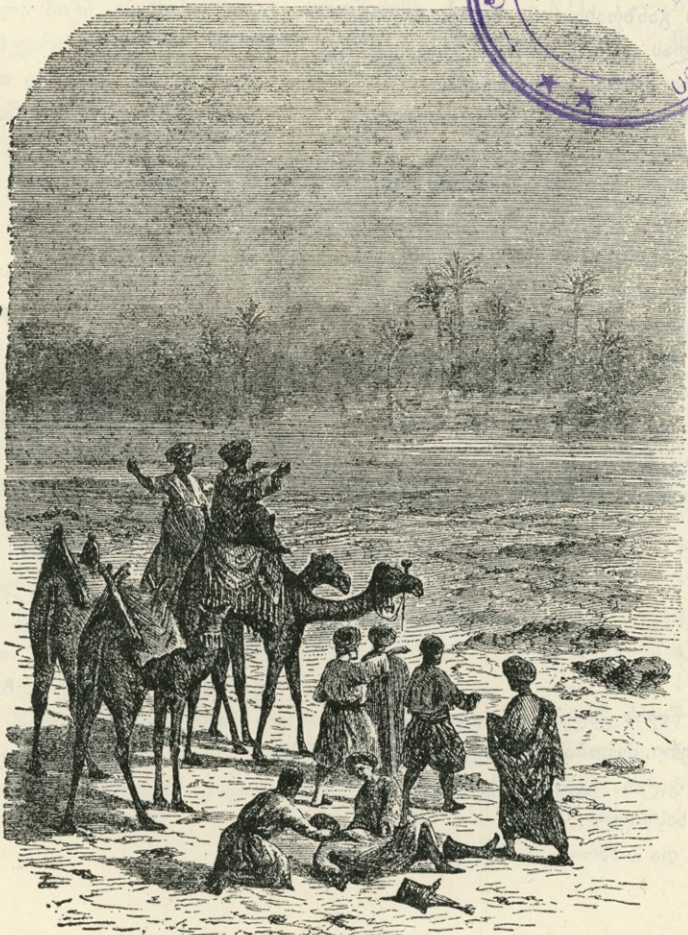
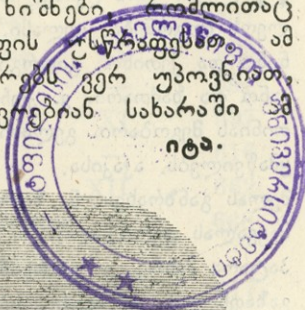
ტუნისის, ალჟირის და ტრიპოლის საზღვრებზე გადაჭიმულია ერთი უდაბნო „წითელ“ უდაბნოთ წოდებული; ამ უდაბნოში ამართულა ტიტველა, შავი მთა, რომელსაც „მომღერალ“ მთას ეძახიან. რა არის მომღერალი მთა? მთა და სიმღერა! სწორეთ საკვირველებაა! მაგრამ არაფერი არ ყოფილა ბუნებაში შეუძლებელი, თუ კი მთას სიმღერა შეუძლია! ეს მთა კი მდერის, დრო გამოშვებით მოისმის რადაც ხმაურობა, რომელიც, სიმღერას წააგავს, ეს სიმღერა ისმის მთის ფერდობზე მდებარე ოაზისში. *) ამ ოაზისის ადგილობრივი მცხოვ-

*) ოაზის ეძახიან უდაბნოში ნაცყერ და საცხოვრებლათ კარგ ადგილებს.

რებნი ბევრს ეძებდენ ამ სიმღერის მიზეზს, და ბოლოს შეამჩნიეს, რომ, როგორც კი მთა ამღერდება ცის კიდეზე გამოჩნდება მომავალი ქარავანი. მთა არასოდეს არ ატყუებს მცხოვრებლებს. სიმღერას დაიწყებს მთა თუ არა ამ მხარეს ქარავანი ესტუმრება.

ამ გვარადვე შენიშნულია რამოდენიმე ადგილზე სახარას უდაბნოში შემდეგი მოვლენა: როგორც ცის კიდეზე გამოჩნდება პატარა მოგრძო ღრუბელი, მცხოვრებლები იტყვიან: აი ჩვენი უტყუარი მთბრობელი, სჩანს მალე ქარავანი გვესტუმრებაო, და მართლაც, რამდენიმე საათის შემდეგ გამოჩნდება ქვიშის ზღვაში მომავალი ქარავანი.

ამ გვართ უდაბნოს აქვს თავისი ნიშნები, რომლითაც ამბავს ჰგზავნის უმავთულო ტელეგრაფის ქსოვიანობა. ამ უცნაურ მოვლენათა ახსნა ჯერ მეცნიერებს ვერ უბოვნიათ, თუმცა ბევრი მათგანი ხშირათ მიეგზავრებიან სახარაში „სასწაულების“ გამოსაკვლევათ.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

1914 წლის ქურონალ „ჯეჯილისა“

კატარავის განყოფილება.

ლექსები.

	№	გვერდი.
* * * ლექსი შიო მღვიმელისა.	I	3
ლეოს მოგონება. გელასი.	—	21
ნინო და ქეთინო. გიორგი სალარიძისა.	—	28
ვანო და ზამთარი. ვ. ქუჩიშვილისა.	II	67
თინიას მეგობარი. გელასი.	—	85
ყმაწვილებს. აკაკისა.	III	131
მელას განზრახვა. ნ. ზომლეთელისა.	—	145
მაყვალას დედოფალი. შ. მღვიმელისა.	IV	195
პატარა მებრე. ვ. გორგაძისა.	—	212
გაზაფხული. დ. თურდოსპირელისა.	V	259
„მარახვეტია“. ვ. რუხაძისა.	—	273
ალავერდი. შიო მღვიმელისა.	VI	323
აჩიკო და თაფლი. ვ. რუხაძისა.	—	335
ზარმაც ვანოს. გ. ქუჩიშვილისა.	VII-VIII	387
წყაროს სიმღერა. ი სიხარულიძისა.	—	393
ბიჭუკელა. შ. მღვიმელისა.	IX	467
ბაჭია და კურდღელი. შ. მღვიმელისა.	X	531
ონავარი. შიო მღვიმელისა.	XI	595
ცალი ფისოს! შიო მღვიმელისა.	XII	659
პატარა ქალი. გელასი.	—	676
დაიბადა გ. ლეონის	—	684

მოთხრობები.

(ფრაგინალურა და ნათარგმნი.)

	№	გვერდი.
ახალ წლის ქაღები. ს. ქეღბაქიანისა.	I	5
უცნაური მეგობარი. (ბიკოვიდან) მანანასი.	—	18
ბებია კატო. ეკ. გაბაშვილისა.	—	30
ცრუ ნასწავლი. * *	II	68
მიტო და თამრია. ნინო გოგნიშვილისა.	—	69

ავ მუშას ზარმაცობა ყოველთვის არ ჩაუვლის კ.		
თაქთაქიშვილისა	III	140
შავ თავა ყვავი და ყვითელი ჩიტი იაღონი. ა. ფაღავასი.	—	151
დარბაისელი ვანო. ეკ. გაბაშვილისა	IV	204
შავ თავა ყვავი და ყვითელი ჩიტი იაღონი. (დასასრული).	—	221
პატროსანი შვილი. (ნემეცურიდან)	V	260
ბებია მართა უმურაბოთ დარჩა. (ნარდელი ამბავი).	—	262
ერთი საათის გულისთვის. (ფრანგულიდან) არ.		
ავალიშვილისა.	—	266
ემმაკური სანთელი. ფრანგ. არ ავალიშვილისა.	VI	328
ჯანიკო. მ. ბოჭორიშვილისა.	VII-VIII	392
თინა როგორ ჩაუვარდა ტყვეთ ავაზაკებს. ტასოსი.	—	401
ომი წაგებულა! (თარგმანი) კატო თაქთაქიშვილისა.	IX	469
ყურძნის ქურდი. ფ. სირაძისა.	—	484
პატარა ხუროთ მოძღვარი. ეკ. გაბაშვილისა.	XI	597
მამედას ტურა. (ფრანგულიდან) ა. ა—ი.	—	616
მაწანწალა ბიჭი. (საშობაო) ევგ. ურუშაძისა	XII	662
ექვს ნახევარი რნდოური. საშობაო (თარგ.) კუდრაჭასი	—	668
მკვდელი და მისი შვილი-შვილი. (თარგმანი) ელ.		
ხაბურზანიასი (დასასრული)	—	677

ბუნების მეტყველებიდან.

	№	გვერდი.
რა ახირებულა!	II	75
დედა თავი. (ბიკოვიდან).	III	133
არწივის მარცხი. (იქიდანვე)	—	138
გოგის ნამბობი. კიკნა ფშაველასი.	—	147
შარილი. (იქიდანვე) კუდრაჭასი.	IV	209
ბამბა. (ბიკოვიდან) თარგ. კუდრაჭასი	V	264
მოყვარე ყოფილა და არა მტერი. (ბიკოვიდან).	VI	325
გატეხილი ფინჯანი. (ბიკოვიდან).	—	333
მუსიკის მოყვარული კატა.	VII-VIII	389
დედოფალა ანუ სინდიოფალა. (ბიკოვიდან).	—	390
სპილოს დღიურიდან. (თარგმანი) ანიკოსი.	—	418
ბოსტანა. ტასოსი. (ბიკოვიდან)	IX	473
სპილოს დღიურიდან. (დასასრული) ანიკოსი.	—	477
როგორ შემოიღეს პირველათ ცული. (თარგ.) ალ.		
ლორდელისა	—	544
უცნაური თანაშემწე. (ბიკოვიდან).	XI	599

პიესები.

ვისი ბრალია!	№	გვერდი.
	II	87

იგავები, ზღაპრები, ლეგენდები, ჩვენი და უცხოეთისა.

	№	გვერდი.
ორი ძმა. ზღაპარი. ალ. ნათაძისა.	I	12
შაგი შგელი. იპონური ზღაპარი. ვ. საათაშვილისა.	—	23
ქვა მოსარჩლე. იასე რაჭველისა.	II	77
ზღაპარი-გამოცანა. გ. სალარიძისა.	III	135
წმიდა ვერონიკის ხელის შესაწმენდი.	IV	197
მარწყვის დიდება. ვანო საათაშვილისა.	—	214
მარწყვის დიდება. (დასასრული).	V	274
პატარა ტარიელი. ალ. ნათაძისა.	—	337
პატარა ტარიელი. მისივე .	VII-VIII	411
პატარა ტარიელი მისივე .	IX	488
იშვიათი პერანგი. (ლეგენდა) მანანასი.	X	533
მებაღურის ვაჟი-შვილი. ზღაპარი ლექსათი. მჭედლიშვილისა—	—	537
პატარა ტარიელი (დასასრული) ალ. ნათაძისა.	—	552
ქრისტე ღმერთი და ყმაწვილი. ვ. საათაშვილისა.	XI	602
მებაღურის ვაჟი-შვილი. (დასასრული) ი. მჭედლიშვილისა.	—	607

უფროსების განყოფილება.

ლექსები და პოემები.

	№	გვერდი.
სურათი. ვ. გორგაძისა.	I	35
ობლები. ი. მჭედლიშვილისა.	II	97
გოდება ტყისა. გელასი.	III	157
აღღვამის დილა. შ. მღვიმელისა.	IV	228
წყარო. ლ. გეგეჭკორისა.	V	281
ღედა და შვილი. (არ. ჯორჯაძის ხსოვნას). გეგეჭკორისა.	—	308
სურათები. გელასი.	VI	351
მუხა. შ. მღვიმელისა.	VII-VIII	426
დილა. გელასი.	IX	496
სალამოს ქამი. გელასი.	X	563
ნისლი. გ. ქუჩიშვილისა.	XI	624
ზამთარი. ლექსი ვ. რუხაძისა	XII	686
ზამთრის პირი. ლექსი ვ. გორგაძისა	—	701

მოთხრობები ორიგინალური და ნათარგმნი.

	№	გვერდი;
რკინის გზის ლიანდაგი. ეკ. მესხისა.	I	36
ძლივს! გ. ქუჩიშვილისა.	II	98
მოხუცი მეთევზე. ნ. ენუქიძისა.	—	113
ირემი. გ. ქუჩიშვილისა.	III	160
მოხუცი მეთევზე. (დასასრული) ნ. ენუქიძისა.	—	170
სამშობლოს დაუბრუნდა. ან. წერეთლისა.	IV	230
ბედნიერება რისთვის არის ფრთა შეკვეცილი. ცქვიტისა. (თარგმანი).	—	236
გმირი მოღალატე. (თარგმანი) ან. წერეთლისა.	V	282
მზისკენ. ვ. საათაშვილისა.	—	304
ორი ძმა. (თარგმანი) ირ. ფერაძისა.	VI	374
ორი ძმა. (დასასრული) მისივე.	VII-VIII	427
მამა ფენელონი მეჯლისს ესწრება. (ფრანგ.) ან. წერეთლისა	—	449
უცნაური მესტვირე. (თარგ.) ან. წერეთლისა.	IX	502
დიდების მაძიებელი. ალ. ფაღავასი.	X	564
ოჯახის ერთგული. ანიკოსი.	XI	625
გალილეი. (რუსულიდან) ან. წერეთლისა.	—	629
დიდების მაძიებელი. (დასასრული) ა. ფაღავასი.	—	632
თავის გაჩენილს ღმერთი არ დაჰკარგავს. საშობაო მოთხრობა ეკ. გაბაშვილისა.	XII	687
დაღუპული მეზღვაური, ცქვიტისა.	—	694
დაკარგული ბავშვი. ფრანსუა კოპპესი. თარ. ეკ. მესხისა.	—	702

პიესები.

	№	გვერდი.
წითელი კვერცხი. გადმოკეთებული გ. მ—ა	IV	240
ვანო როგორ სწავლობს ვაკვეთილს. ნ. გოგინიაშვილისა.	IX	497

ბუნების მეტყველებიდან, მოგზაურობა და სამეცნიერო სტატიები.

	№	გვერდი.
პირველ ყოფილი ადამიანის ყოფა-ცხოვრება. იტა ნაკაშიძისა.	I	46
მტკვრის სათავე, ჭოროხი და თამარ მეფე. ილ. ალხაზიშვილისა.	—	54
მტკვრის სათავე, ჭოროხი და თამარ მეფე.	II	102
პირველ ყოფილ ადამიანის ყოფა ცხოვრება. იტა ნაკაშიძისა.	—	108

დროებით ვალდებულ გლეხების განთავისუფლება. წერილი გოგისა	III	162
მტკვრის სათავე ქოროზი და თამარ მეფე. ილ. ალხაზიშვილისა	—	175
პირველ ყოფილი ადამიანის ყოფა ცხოვრება. იტა ნაკაშიძისა.	—	180
მტკვრის სათავე, ქოროზი და თამარ მეფე.	IV	247
პირველ ყოფილ ადამიანის ყოფა ცხოვრება.	—	254
პირველ ყოფილ ადამიანის ყოფა ცხოვრება.	V	289
მტკვრის სათავე ქოროზი და თამარ მეფე.	—	296
პირველ ყოფილი ადამიანის ყოფა ცხოვრება.	VI	353
მოკლე ცნობები თვალთ უჩინარ ცხოველთა და მცენარეთა. ივ. თიკანაძისა.	—	358
მტკვრის სათავე ქოროზი და თამარ მეფე. ილ. ალხაზიშვილისა.	—	368
პირველ ყოფილ ადამიანის ყოფა ცხოვრება.	VII-VIII	434
მოკლე ცნობები ცხოველთა და მცენარეთა ცხოვ- რებიდან. ივ. თიკანაძისა.	—	443
მტკვრის სათავე ქოროზი და სხვა. ილ. ალხაზიშვილისა.	—	452
მეცნიერების ერთი მსხვერპლთაგანი. იტა ნაკაშიძისა.	IX	512
მტკვრის სათავე ქოროზი და სხვა.	—	521
მტკვრის სათავე ქოროზი და სხვა.	X	572
საათის შემოღება. (გადმოკეთებ.) ან. წერეთლისა.	—	578
ნავთის წყაროები. ბუნების მეტყველების მოყვარესი.	XI	639

ბიოგრაფია ჩვენი და უცხოეთისა.

	№	გვერდი.
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა. (თომა ალვა ელისონი) თარგმ. ან. წერეთლისა.	I	60
ვლ. ალ. მესხიშვილის იუბილეს გამო. ეკ. გაბაშვილისა.	II	100
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა, (თომა ალვა ელისონი)	—	117
რომანოვთა გვარეულობის 300 წლ. მეფობის გამო.	—	125
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა, (თომა ალვა ელისონი)	III	185
არჩილ ჯორჯაძე.	—	307
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა. (თომა ალვა ელისონი)	V	309
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა.	VI	379
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა.	VII-VIII	460
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა.	IX	524
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა.	X	587
ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა.	XI	645

წლის განმავლობაში მოთავსებულია ყოველ წომერში სხვა და სხვა ამბები და გასართობები: ანდაზები, გამოცანები, რებუსები, სახუმარო ამბები და სხვა.